

BANKIER VAN HET VERZET

geschreven door

Marieke van der Pol,
Thomas van der Ree & Winchester McFly

22 februari 2017

1 EXT. STOOTERSPLAS - ONDER WATER

1

Donker. Koud. Vloeiende vormen en gefilterde, wollige klanken. Een dreigende, donkere vorm boven ons. Geschreeuw..? Het geluid NEEMT TOE in intensiteit tot het alles overstemt en we eruit klappen naar --

2 INT. NEDERLANDSCHE BANK - GANG - DAG

2

Een kleine leren KOFFER in de handen van een man die door een lange gang in een sjiek gebouw loopt. De man is GIJS VAN HALL en hij voelt zich niet op zijn gemak.

Aan weerszijden van hem lopen mannen in pak als escorte. Voor hem ook. Gijs kijkt subtiel over zijn schouder en merkt dat ook achter hem een man in pak is verschenen. Hij is ingesloten. Vijf paar leren schoenen echoën in de marmeren gang.

Ze passeren een lange rij schilderijen. Een eregalerij met directeursportretten. Gijs' blik valt op het laatste portret. MEINOUD ROST VAN TONNINGEN zegt het naambordje. We blijven op het portret van de streng kijkende Rost van Tonningen terwijl Gijs en zijn escorte verder lopen.

3 INT. NEDERLANDSCHE BANK - DIRECTIEKAMER - DAG

3

Gijs en zijn escorte betreden een ruim vertrek met een lange tafel. Gijs wordt met een armbeweging een plek gewezen aan de overkant van de tafel.

Hij gaat zitten, zet het koffertje naast zijn stoel. We komen steeds dichterbij hem terwijl OFFSCREEN geluid hoorbaar is van de deur die telkens open en dicht gaat. Er komen steeds meer mensen binnen.

Af en toe flikkeren de lichten. Gemompel, stoelen worden aangeschoven. Gijs houdt iedereen strak in de gaten. Hij is zichtbaar nerveus maar ook strijdbaar. Kwaad zelfs.

Uiteindelijk wordt hij aangesproken door een stem aan de overkant van de tafel --

MAN (O.S.)

Goed. Meneer Van Hall. We weten allemaal waarom we hier zijn.

GIJS

Beschuldigt u mij ergens van?

MAN (O.S.)

Nog niet. Maar er wijzen een boel vingers uw kant op. Dus u begrijpt...

Gijs blijft zwijgen --

MAN (O.S.)
Het geld, meneer Van Hall.

GIJS
Ja. Het geld. U wilt dat ik vertel
wat daarmee gebeurd is.

MAN (O.S.)
Dat klopt.

GIJS
Want u heeft geen idee.

MAN (O.S.)
Begint u gewoon bij het begin.

Een geladen stilte. Gijs haalt diep adem --

GIJS
Het begon bij mijn broer.

Titel in beeld: '**BANKIER VAN HET VERZET**'

4 EXT. NEDERLANDSCHE BANK - DAG

4

Een statig gebouw in Amsterdam. Tekst in beeld: 'FEBRUARI
1942'.

5 INT. NEDERLANDSCHE BANK - HAL - DAG

5

WALRAVEN 'WALLY' VAN HALL staat zich zichtbaar op te vreten.
Hij luistert naar een toespraak van MEINOUD ROST VAN
TONNINGEN (48) te midden van een grote groep andere bankiers
en effectenhandelaren --

GIJS (V.O.)
Het begon allemaal bij Wally...

ROST VAN TONNINGEN
...en daarom ben ik zo verheugd dat
ik vanaf vandaag het schip van De
Nederlandsche Bank mag leiden. We
staan op dit moment in het midden
van een van de grootste
omwentelingen die de Europese
geschiedenis ooit heeft gekend. De
kapitalistische democratie is
doodgebloed. Dat is niet alleen een
nationaal-socialistische opvatting,
dat is een feit.

Rost van Tonningen kijkt de grote groep rond met een
tevreden glimlach op zijn gezicht terwijl een fotograaf
foto's van hem maakt.

Naast hem staan enkele onderdirecteuren en de ongelukkig kijkende kassier-generaal CORNELIS RITTER (55), die we later nog beter zullen leren kennen --

ROST VAN TONNINGEN

Maar in de Nederlandsche Bank is geen plaats voor politieke opvattingen. Wij zijn hier voor het volk. En dat vereist een solidaire samenwerking met volken van hetzelfde ras.

Naast Wally staat Gijs, die doorheeft dat zijn broer zijn vuisten gebald heeft. Gijs legt zijn arm op die van Wally om hem te kalmeren --

WALLY

Ik kan hier niet naar luisteren.

GIJS

Stil nou.

ROST VAN TONNINGEN

Het is mijn warme wens dat de staf der Nederlandsche Bank een voorbeeld zal zijn voor ons volk. Elke Nederlander die zijn land lief heeft, wil dit volk weer gelukkig zien. Met de wens dat dit spoedig weer het geval zal zijn, sluit ik deze verklaring.

Een beschaafd APPLAUSJE klinkt. Wally klapt pas met tegenzin mee als Gijs hem in zijn zij port.

6 EXT. HUIS WALLY - TUIN - BOOM - DAG

6

Wally klimt samen met zijn kinderen ATTIE (8) en AADJE (6) in een grote, oude eik in de weelderige tuin van zijn herenhuis in Zaandam.

Ze gaan echt hoog. Dochter Attie gaat als een speer maar Aadje is onhandig en een beetje bang --

WALLY

Er kan niks gebeuren, ik heb je. Zie je die dikke tak? Niet bang zijn. Trek je maar omhoog.

Wally begeleidt zijn zoon zorgzaam en samen klimmen ze hoger.

TILLY VAN HALL (30) verschijnt onderaan de boom en kijkt omhoog --

TILLY

Dus hier zijn jullie.

WALLY

Kijk eens hoe hoog we durven?

TILLY

Hoe veel hoger waren jullie van
plan nog te gaan?

WALLY

Tot de top natuurlijk.

Wally kijkt even naar Tilly. Een veelbetekenende glimlach op haar gezicht. Wally begint naar beneden te klimmen --

WALLY

Oké, we komen al.

TILLY

Het zijn jouw gasten, lieverd.

WALLY

Ik weet het. Kom jongens, we gaan
weer naar beneden.

Wally helpt Aadje en Attie naar beneden te klauteren.

Eenmaal op de grond geeft Wally zijn vrouw een kus en samen lopen ze naar het huis --

WALLY

Sorry. Ik had wat lucht nodig.

TILLY

Nog even volhouden.

Wally heeft duidelijk geen zin. Ze lopen het huis binnen --

7 INT. HUIS WALLY - WOONKAMER - DAG

7

-- waar JAAP BUYS (dertiger) baby MARY-ANN (1) hoog in de lucht tilt. Mary-Ann kirt het uit. Tilly bedankt Jaap met een glimlach en neemt Mary-Ann van hem over.

Eenmaal binnen heeft Wally meteen een lach op zijn gezicht getoverd. Samen met Jaap loopt hij verder de woonkamer in waar Wally's verjaardagsfeest gevierd wordt. Het is druk en er hangt een walm van rook in de kamer.

Dienstmeisje ANS loopt af en aan met drank en taartpunten. Er is een flink aantal BANKIERS die we later terug zullen zien en er wordt druk gepraat. Onder hen HENRI TER MEULEN (40) die Wally in het voorbijgaan de hand schudt --

HENRI

Wally, van harte proficiat.

WALLY

Dank je, Henri. Vijfentwintig, het is een hele leeftijd.

HENRI

Ha, mocht je willen. Zie ik nou grijze haren?

WALLY

Nee, da's het licht.

Wally loopt lachend verder, iedereen die hij passeert enthousiast groetend. Dan ziet hij zijn broer Gijs een stuk verderop in de kamer zitten met zijn vrouw EMMY (30) en dochters MARLEEN (12) en DEANNE (6). Wally wil opgelucht naar zijn broer toelopen en maakt even oogcontact met Gijs...

...maar wordt dan aan zijn schouder getrokken door de elegante MARCEL DUBOIS (50) die hem bij een discussie trekt van een paar bankiers en andere financiële types --

DUBOIS

Wally, wat denk jij nou over Rost van Tonningen?

Wally's glimlach bevriest bij het horen van die naam.

We horen FLARDEN van het volgende gesprek, waar Wally duidelijk met zijn hoofd niet bij is --

BANKIER #1

Maar we moeten toch iets doen?

BANKIER #2

We kunnen niks. Die NSB'er gaat ons gewoon laten betalen voor onze eigen bezetting.

BANKIER #3

En hoe lang duurt het voordat hij geld bij gaat drukken?

BANKIER #4

De inflatie...

DUBOIS

Daar maken we ons op het Ministerie ook zorgen om.

De vrolijkheid is nu volledig van Wally's gezicht verdwenen.

8 INT. HUIS WALLY - KEUKEN - OCHTEND**8**

De volgende dag. Van de drukte van het feest belanden we in de kalmte van de keuken waarin het gezin Van Hall zit te ontbijten. Wally kijkt somber. Hij neemt een slok van zijn surrogaat-koffie en trekt een vies gezicht --

TILLY

Dit is de beste die ik op de bon kan krijgen.

Wally schuift zijn mok van zich af en zucht diep.

TILLY

Waarom ga je vandaag niet lekker het water op?

Wally kijkt onderzoekend naar zijn twee oudste kinderen --

WALLY

Ik weet niet of ik dat in mijn eentje kan, hoor...

Attie en Aadje kijken elkaar enthousiast aan.

9 EXT. STOOTERSPLAS - DAG**9**

Wally in een zeilboot met Attie en Aadje. Wally heeft Aadje op schoot en bedient samen met hem de helmstok. Hij heeft een geconcentreerde blik in zijn ogen en wijst Aadje een punt op de kade waar hij op moet koersen.

10 EXT. STOOTERSPLAS - HAVEN - DAG**10**

Later. Wally gooit een touw naar Attie, die op de wal staat om de boot aan te meren. Terwijl Attie de boot vastlegt, dekken Wally en Aadje het naar beneden gehaalde zeil af --

WALLY

Volgende keer dus meteen die fok los. En niet te ver afvallen na overstag, dan verlies je snelheid.

Aadje knikt ernstig na de strenge woorden van zijn vader. Maar hij ontdooit als Wally naar hem glimlacht --

WALLY

Kleine zeerover.

Attie is op de wal klaar met het vastleggen van de boot --

ATTIE

Jouw opa was toch zeerover?

Wally tilt Aadje op de wal en ziet hoe verbaasd hij kijkt --

WALLY

Niet m'n opa. Een broer van jullie over- over- overgrootvader. Wist je dat niet? Adriaan.

AADJE

Die was zeerover..?

WALLY

Eerst werkte hij in een bank, maar dat vond hij denk ik saai. Dus ging hij de zee op, als piraat.

AADJE

Echt?

WALLY

Echt waar. En zijn broer, Maurits, die ging als soldaat vechten tegen de koning van Pruisen.

ATTIE

Pruisen?

WALLY

Duitsland.

Wally klimt zelf ook de kade op --

AADJE

In z'n eentje tegen de koning?

WALLY

Nee, hij vocht bij het regiment Van Tuyl.

ATTIE

Van Tuyl? Wie was dat?

WALLY

Iemand die een hekel had aan de Duitsers. Maar ik zou zelf liever zeerover worden.

AADJE

Waarom werk je dan in een bank?

Daar heeft Wally zo gauw geen antwoord op. Hij loopt met zijn kinderen over de steiger naar het havengebouw.

VAN EEN AFSTANDJE

worden Wally en zijn kinderen in de gaten gehouden door een MYSTERIEUZE MAN...

- 11 EXT. BANK ZAANDAM - DAG 11**
- Een nieuwe dag. Wally loopt door een kleine dorpsstraat in Zaandam en arriveert bij het kleine bankgebouw waar hij werkt.
- 12 INT. BANK ZAANDAM - KANTOOR WALLY - DAG 12**
- Wally zit achter het bureau in zijn directiekamer te werken. Achter hem hangt een schilderij van een woeste zee, met een schip dat vecht tegen de golven.
- Wally legt een dossier opzij en kijkt naar de klok, spant zijn ogen in, zet dan zijn bril op en kijkt nogmaals --
- WALLY
Mevrouw van Veen?
- Wally's SECRETARESSE komt binnen --
- WALLY
Had ik Meijer niet om half twee?
- SECRETARESSE
Ik krijg geen gehoor...
- WALLY
Hmm. Niks voor hem.
- Wally heft zijn armen even in een 'dan kunnen wij er ook niks aan doen' gebaar, gaat dan verder met zijn werk. Maar na een moment legt hij zijn pen neer. Hij staat op en grist zijn jasje van de leuning van zijn stoel.
- 13 EXT. ZAANDAM - STRAAT - DAG 13**
- Wally loopt over straat.
- Hij heeft niet in de gaten dat hij op veilige afstand gevolgd wordt door de mysterieuze man...
- 14 EXT. HUIS MEIJER - DAG 14**
- Wally arriveert bij een huis en trekt aan de bel. Geen gehoor. Hij kijkt door het raampje en ziet binnen niks. Het zint hem niet. Hij loopt om het huis heen naar de achterdeur.
- 15 INT. HUIS MEIJER - KEUKEN - DAG 15**
- Wally stapt via de achterdeur de keuken in --
- WALLY
Hallo? Meijer? Wally hier. Hallo?

Een doodse stilte in het huis. Wally loopt verder. Op de keukentafel ligt een getypte brief. Wally pakt hem op en leest hem, groeiende schok en woede in zijn ogen.

Hij loopt verder het huis in --

16 INT. HUIS MEIJER - WOONKAMER - DAG

16

-- en schrikt als hij op de bank twee lichamen ziet liggen, tegen elkaar aan gevallen. Een vrouw van middelbare leeftijd en een tienermeisje. Allebei overleden.

Wally loopt naar ze toe. Ziet twee leeggedronken kopjes thee voor ze op tafel staan. Hij kijkt naar de blauwe lippen van de vrouw en het meisje. Vergif.

Wally draait zich geschrokken om en rent weg, maar botst dan op tegen het BUNGELENDE LICHAAM van een man die zichzelf verhangen heeft. Wally valt van schrik bijna achterover, begint te hyperventileren.

Als hij een beetje van de schrik bekomen is en zijn adem weer onder controle heeft, loopt hij langzaam om het bungelende lichaam heen, verdriet in zijn ogen.

17 EXT. HUIS MEIJER - DAG

17

Wally stapt een tijdje later via de voordeur weer naar buiten, nog steeds overmand door emoties. Hij heeft dan ook pas door dat de mysterieuze man hem de weg blokkeert als hij bijna tegen hem aanbotst --

MYSTERIEUZE MAN

Meneer Van Hall? Ik zou graag met u praten.

WALLY

Wat? Ik- ik- wie bent u?

MYSTERIEUZE MAN

Maakt u zich geen zorgen. Als ik u kwaad wilde doen dan was ik niet zo netjes op u afgestapt.

Wantrouwen op Wally's gezicht. De man glimlacht vriendelijk --

MYSTERIEUZE MAN

Ik wilde u niet storen bij de bank, maar ik denk dat we wat voor elkaar kunnen betekenen.

WALLY

Ik- ik kan niet, nu. Er ligt een heel gezin dood hierbinnen. Zelfmoord...

De man pakt de brief die Wally nog steeds in zijn handen klemt en leest hem. Wally is te onthutst om te protesteren --

MYSTERIEUZE MAN

Het zal niet lang meer duren of dit gebeurt overal.

De man geeft de brief terug aan Wally --

MYSTERIEUZE MAN

En dat is precies waar ik u over wil spreken. Vindt u niet dat het tijd wordt om terug te vechten?

Wally kijkt hem vragend aan.

18 INT. HUIS WALLY - WERKKAMER - SCHEMER

18

Wally gaat Van den Berg voor zijn werkkamer in. Aan de muren van Wally's werkkamer hangen ingelijste foto's van koopvaardij schepen. De man, VAN DEN BERG, bekijkt de foto's --

VAN DEN BERG

Hoe lang hebt u op de Flandria gevaren?

WALLY

Paar jaar. Voornamelijk Zuid-Amerika. Brazilië.

Op sommige foto's staat Wally zelf, als officier van de koopvaardij. Verre reizen, aapjes op zijn schouders, vrolijke grijns --

VAN DEN BERG

Mag ik vragen waarom u bent gestopt met varen?

WALLY

Mag ik vragen wie u bent?

VAN DEN BERG

Van den Berg. Officier bij de Koninklijke Marine.

WALLY

De Marine. Waar bent u opgeleid? Den Helder?

VAN DEN BERG

Dat klopt.

WALLY

Dan moet u admiraal Stuyvesant kennen. Spreekt u die nog wel eens?

VAN DEN BERG
Niet meer sinds hij zes jaar
geleden overleed.

Wally knikt, Van den Berg is geslaagd voor zijn test --

VAN DEN BERG
Tegenwoordig zit ik in de
illegaliteit. Van den Berg is niet
mijn echte naam trouwens.

WALLY
En wat wilt u van mij?

Van den Berg draait zich weer naar de foto's van Wally aan
boord van de Flandria, net zolang tot Wally er genoeg van
heeft --

WALLY
M'n ogen.

VAN DEN BERG
Pardon?

WALLY
Daarom vaar ik niet meer. Afgekeurd
op m'n ogen, ik zie onscherp in de
verte.

Hij toont Van den Berg de bril die in zijn borstzakje zit.
Van den Berg knikt kort, komt dan ter zake --

VAN DEN BERG
Wat weet u van de Zeemanspot?

WALLY
Da's een steunfonds, toch? Voor
gezinnen van schippers die op zee
waren toen het oorlog werd.

VAN DEN BERG
Achttienduizend opvarenden, bijna
niemand is teruggekeerd. Die varen
nu voor onze regering in Londen.
Eerst betaalde de koopvaardij de
salarissen door, zoals het hoort,
totdat dat door de Duitsers
verboden werd.

WALLY
U bent hier voor een gift aan uw
fonds.

VAN DEN BERG
Ik ben hier voor veel meer dan dat.

Dat intrigeert Wally --

VAN DEN BERG

Ik heb Eindhoven moeten verlaten.
Ik probeer nu vanuit Groningen het
fonds uit te breiden naar het
noorden, want de nood is hoog. Mijn
vraag is of u hetzelfde in de regio
Amsterdam zou willen doen.

WALLY

Ik? Waarom ik?

VAN DEN BERG

Uw naam. Uw reputatie. En ik hoopte
dat u zich persoonlijk betrokken
zou voelen...

Wally knikt. Dat doet hij ook --

VAN DEN BERG

Het is natuurlijk niet zonder
gevaren, alle begrip als u nee
zegt. U heeft een gezin.

WALLY

Waarom alleen particuliere giften?

VAN DEN BERG

Pardon?

WALLY

Hoeveel heeft u nodig per maand?

VAN DEN BERG

Op het moment zo'n vijftigduizend
gulden.

WALLY

Ja, dat schiet niet op met giften
natuurlijk. Heeft u leningen
overwogen? Dan zal de regering
garant moeten staan, maar-

VAN DEN BERG

Misschien lopen we nu wat op de
zaken vooruit.

Wally houdt zich in en knikt. Van den Berg heeft gelijk --

WALLY

Ik kan dit niet in mijn eentje
beslissen.

Van den Berg knikt begripvol.

19 INT. HUIS WALLY - WOONKAMER - NACHT**19**

Van den Berg loopt het tuinpad af en slaat de hoek om. Wally en Tilly kijken hem na door het raam --

WALLY

Lieverd, als jij het niet wil, dan doe ik het niet.

TILLY

Ik wil het niet.

Ze kijkt naar Wally --

TILLY

Natuurlijk wil ik het niet.

Wally knikt, hij zal zich hier bij neer moeten leggen --

TILLY

Maar je moet het wel doen.

Wally kijkt zijn vrouw verliefd aan en kust haar.

20 INT. TREIN - DAG**20**

Wally in de trein. Hij zit fanatiek te schrijven en te rekenen in een groot notitieboek. Dan kijkt hij op van zijn werk.

Tegenover hem zit een Duitse soldaat.

Wally knikt hem glimlachend toe. De soldaat doet hetzelfde. Daarna richt Wally zich weer op zijn werk, totaal niet bang om betrappt te worden.

21 INT. BELEGGINGSKANTOOR GIJS - KANTOOR GIJS - DAG**21**

Wally zit tegenover Gijs in zijn sjieke kantoor, een stuk sjieker dan Wally's eigen kantoor in Zaandam.

Gijs is geschokt door wat Wally hem net gevraagd heeft --

GIJS

Een ondergrondse bank? Ben je nou helemaal gek geworden?

WALLY

Heb je gehoord van de Meijers?

GIJS

Ja, Tilly heeft Emmy gebeld. Verschrikkelijk.

WALLY

Dit vond ik bij ze thuis. Lees.
Alle joodse gezinnen in heel
Zaandam kregen dit. Twaalf
aanwijzingen voor evacuatie.

GIJS

Wally...

Gijs staat op, trekt zijn jasje aan, pakt zijn koffertje --

WALLY

Sleutels aan de politie geven.
Alleen meenemen wat je kan dragen.
Huurcontract opzeggen. Punt 9: Men
denke eraan de hoofdkraan van gas,
water en licht af te sluiten.
Klinkt dit alsof ze nog terugkomen?

Wally gooit de brief op het bureau van Gijs, hij landt naast
een ingelijste FOTO van twee jonge jongens in een zeilboot
op een zomerse dag --

GIJS

Maar deze mensen help je niet met
je Zeemanspot.

Gijs vertrekt. Wally staat resoluut op en volgt hem.

22 EXT. KANTOOR GIJS - DAG

22

Wally loopt samen met Gijs het kantoor uit, gelegen aan een
gracht in Amsterdam. De ramen zijn geblindeerd, zoals alle
ramen in de stad. 'Bewindvoerder Mr. G. van Hall' staat op
het koperen bord bij de deur --

WALLY

Maar we moeten toch iets doen? Met
onze connecties... Zo georganiseerd
als de Duitsers zijn, dat kunnen
wij ook!

Gijs schudt meewarig zijn hoofd en loopt verder.

23 INT. BEURS - VLOER - DAG

23

Wally en Gijs lopen over de beursvloer, tussen de andere
handelaren --

GIJS

Jij denkt dat de overheid na de
oorlog iedereen weer terugbetaalt.

WALLY

Precies.

GIJS

Dan moet je dus gaan administreren.
Wie gaat daar nou aan meewerken?
Als de Duitsers iedereen in jouw
boeken kunnen terugvinden?

Wally graait in zijn aktetas en haalt een oud waardepapier
tevoorschijn. Hij duwt het tegen Gijs' borst, een
enthousiaste lach op zijn gezicht. Gijs kijkt even
geschrokken om zich heen, bekijkt dan het papier.

Het is een obligatie Wladikawkas 1869 no. 91615 --

GIJS

Waardeloos.

WALLY

Precies. Van de tsaar nog. Ideaal.
Elk waardeloos aandeel staat voor
duizend gulden. Wij gaan geld
zoeken, en iedereen die leent aan
de Zeemanspot krijgt zo'n aandeel.
Wij noteren het nummer van het
aandeel met daarachter bijvoorbeeld
vijftig keer...

GIJS

En als iemand na de oorlog zo'n
aandeel kan tonen, heeft hij dus
vijftigduizend gulden in de pot
gestopt.

WALLY

En het enige wat de Duitsers kunnen
vinden is een waardeloos aandeel.

GIJS

Of een rijtje cijfers dat niets
betekent. Ja, dat is niet slecht
bedacht.

WALLY

En nul risico.

Gijs kijkt hem keurend aan. Nul? Hij is duidelijk nog niet
overtuigd. Wally raakt ongeduldig --

WALLY

Wat is je bezwaar?

GIJS

Ik kan Emmy en de kinderen toch
niet zomaar in gevaar brengen?

WALLY

Ik heb ook een gezin, Gijs.

GIJS

Dan zou je *daar* misschien aan moeten denken.

WALLY

Ik doe niet anders!

Gijs zucht diep, kijkt nog eens naar het aandeel en geeft het dan terug aan Wally --

GIJS

Sorry, maar nee. We zijn bankiers, Wally. Geen verzetsstrijders.

Wally kijkt zijn broer een lang moment intens teleurgesteld aan. Dan draait hij zich om en loopt hij zonder nog een woord te zeggen weg --

GIJS

Wally. Wally?

Gijs zucht en volgt met zijn blik Wally naar de uitgang. Het zit hem duidelijk niet lekker --

GIJS (V.O.)

Ik heb hem daarna twee maanden niet gezien.

24 INT. KANTOREN BANKIERS 1 T/M 3 - DAG

24

We zien hoe Wally telkens tegenover een andere bankier zit. We herkennen er een paar van zijn feest --

GIJS (V.O.)

Heel ongebruikelijk voor ons.

Wally overhandigt waardeloze aandelen aan de bankiers en ze geven hem er stapeltjes bankbiljetten voor terug. Wally bergt het geld op in een herkenbare KOFFER.

25 INT. KANTOORGEBOUW - PATERNOSTERLIIFT - DAG

25

Wally stapt uit een paternosterlift. Hij geeft de herkenbare koffer aan Van den Berg die al op hem staat te wachten.

Terwijl Wally weg loopt, stapt Van den Berg in de andere cabine van de paternosterlift en verdwijnt naar boven --

GIJS (V.O.)

Ik wist natuurlijk dat hij ook zonder mij door zou gaan met zijn plan.

- 26 INT. BELEGGINGSKANTOOR GIJS - KANTOOR GIJS - DAG 26**
- Gijs staat in zijn kantoor met de brief van Meijer in zijn hand. Zijn ogen schieten over het papier --
- GIJS (V.O.)
Ik probeerde me geen zorgen te maken.
- 27 INT. HUIS GIJS - EETKAMER - NACHT 27**
- Gijs zit aan tafel met zijn gezin. Iedereen is aan het praten maar hun geluiden dringen niet door tot Gijs --
- GIJS (V.O.)
Alsof het vanzelf zou verdwijnen
als ik het maar negeerde.
- Emmy ziet dat Gijs somber is en niet eet. Ze zegt er niets van.
- 28 INT. LUNCHROOM - DAG 28**
- Gijs zit in zijn eentje te lunchen in een grote, sjieke lunchruimte. Er is bijna niemand. Hij kijkt op als hij zacht gelach hoort. In de hoek zit een jong stelletje samen te eten. Dit zijn JONAS VAN BERKEL en JEANETTE VEENSTRA, al kent Gijs ze niet --
- GIJS (V.O.)
Maar ik miste hem.
- Jonas is naast Jeanette gaan zitten en fluistert haar zachtjes iets in haar oor waar ze om moet lachen. Het begin van een relatie? We zullen ze later beter leren kennen. Gijs richt zich weer op zijn rapport.
- 29 INT. BEURS - RONDGANG - DAG 29**
- Gijs loopt over de rondgang van het Amsterdamse beursgebouw. Als hij een hoek omslaat ziet hij daar zijn broer, druk in gesprek met enkele EFFECTENHANDELAREN --
- Gijs blijft staan en kijkt hem aan. Wally knikt alleen maar even ter herkenning en loopt dan weer door.
- 30 INT. GROOTE CLUB - DAG 30**
- Een herensociëteit. Leden biljarten wat, doen zaken of lezen de krant. Obers lopen af en aan.
- Gijs zit verdiept in een krant als hij plotseling een hand op zijn schouder voelt. Rost van Tonningen kijkt glimlachend op hem neer --

ROST VAN TONNINGEN
Meneer Van Hall. Hard aan het werk?

GIJS
Het is m'n lunchuur.

Rost van Tonningen knipoogt naar hem. 'Tuurlijk' --

ROST VAN TONNINGEN
Een kleine waarschuwing. Komende week neem ik alle biljetten van 500 en 1000 uit roulatie.

Rost van Tonningen is duidelijk trots op deze prestatie. Gijs verbergt zijn paniek --

GIJS
Waarom?

ROST VAN TONNINGEN
Om de zwarthandel een beetje tegen te gaan. Er zijn altijd mensen die proberen te profiteren van moeilijke tijden.

GIJS
Ik snap het.

ROST VAN TONNINGEN
Dus. Grote coupures kunnen de komende twee weken nog omgewisseld worden bij de belastingdienst. Als je ze kan verantwoorden.

GIJS
Uiteraard.

ROST VAN TONNINGEN
Enfin. Het nieuws gaat er zaterdag pas uit, maar wij moeten als bankiers een beetje voor elkaar uitkijken natuurlijk.

GIJS
Dat stel ik zeer op prijs.

Rost van Tonningen komt wat dichterbij Gijs en gaat op een samenzweerderige fluisterton verder --

ROST VAN TONNINGEN
Misschien kunt u mij dan een wederdienst verlenen? Mocht u toevallig horen van partijen die grote hoeveelheden duizendjes proberen kwijt te raken..?

GIJS
Dan meld ik me meteen.

ROST VAN TONNINGEN
Goeie vent.

Rost van Tonningen klopt Gijs op de schouder en loopt weg om met andere sociëteitsleden te praten. Gijs doet nog even of hij geconcentreerd zijn krant leest, maar als Rost van Tonningen uit beeld is staat hij meteen op en vertrekt hij.

31 INT. TREIN - DAG

31

Gijs zit in de trein. Het is druk. Twee Duitse soldaten staan in het gangpad naast hem, hun wapens terloops over hun schouder. Het maakt Gijs bloednerveus.

32 INT. BANK ZAANDAM - KANTOOR WALLY - DAG

32

Gijs loopt haastig door Wally's kantoor heen en snelt langs het bureau van Wally's secretaresse --

SECRETARESSE
Uw broer kan nu niet gestoord worden. Meneer Van Hall..!

Maar Gijs loopt het directiekantoor al binnen --

33 INT. BANK ZAANDAM - KANTOOR WALLY - DAG

33

-- en stuit op Wally die op dat moment het bovenlichaam van Jaap Buys aan het beplakken is met stapeltjes bankbiljetten.

Een ongemakkelijk moment.

WALLY
(tegen secretaresse)
Het is in orde, mevrouw Van Veen.

De vrouw sluit de deur van het kantoor --

GIJS
Jaap. Dus hij heeft jou er bij getrokken?

JAAP
Ik weet niet waar je het over hebt, dit is m'n nieuwe pak.

Wally grinnikt, maar Gijs kan er niet om lachen --

GIJS
Dus je plan werkt?

Wally twijfelt even, kan het dan niet nalaten om trots te zijn --

WALLY

Ik heb in drie maanden vijf ton bij elkaar geleend. Jaap helpt me om het te verspreiden, het is gewoon te veel voor mij alleen.

GIJS

Vijf ton!?

Gijs is ondanks zichzelf onder de indruk. Hij herstelt zich en wijst naar het volgeplakte lichaam van Jaap --

GIJS

Oké. Dit kunnen jullie vergeten. Rost van Tonningen heeft zojuist alle biljetten van 500 en 1000 ongeldig gemaakt.

JAAP

Waarom?

GIJS

Om de zwarthandel te dwarsbomen.

WALLY

Ja, en het verzet.

GIJS

Hoeveel heb je nog?

Wally loopt geschokt naar zijn wandkluis en opent hem. Hij zit tjokvol geld --

WALLY

Twee ton!

JAAP

En dat is nou allemaal waardeloos?

GIJS

Je hebt twee weken om het om te ruilen bij de belastingdienst. Het enige dat ik kan bedenken is dat je het via vrienden en kennissen probeert te wisselen.

WALLY

Dat lukt me nooit in m'n eentje.

Gijs ziet de blik in de ogen van zijn broer --

GIJS

Oh nee. Echt niet. Ik kom hier alleen om je te waarschuwen.

WALLY

Het zware werk is al gedaan. We hebben het geld al. En jouw netwerk is veel groter, Gijs.

JAAP

Anders wordt dit allemaal oud papier.

Gijs kijkt naar de volle kluis en zucht diep. Vooruit dan.

BEGIN MONTAGE --

34 A) INT. BANK ZAANDAM - KANTOOR WALLY - DAG

34

Wally en Gijs bespreken wie ze kunnen vertrouwen --

WALLY

De Vroedt, die doet mee, wedden? Beers. Van Manen.

GIJS

Elckenbout. Beers ben ik niet zeker van. Zou ik niet doen. Henri ter Meulen?

WALLY

Henri, natuurlijk.

35 B) EXT. ZWEMBAD - DAG

35

Henri ter Meulen zwemt zijn dagelijkse baantjes in een openluchtwembad. Hij kijkt verbaasd op als Wally van Hall vlak voor hem uit het water opduikt.

36 C) EXT. RIJKSPOSTSPAARBANK - DAG

36

Zeer op zijn hoede loopt Gijs een imposant bankgebouw binnen, de 'Rijkspostspaarbank'.

37 D) EXT. ZWEMBAD - KLEEDHOKJES - DAG

37

Wally overlegt met Henri bij de kleedkamers --

HENRI

Kon dit niet wachten? Ik ben nog niet eens droog.

WALLY

Hoeveel duizendjes kan je kwijt?

Daar denkt Henri even over na.

38 E) INT. KANTOREN BANKIERS 1 T/M 6**38**

Het antwoord komt uit de monden van verschillende bankiers.
Sommige antwoorden aan Gijs, anderen aan Wally --

BANKIER #1

Veertig?

BANKIER #2

Misschien twaalf.

BANKIER #3

Vijftien.

BANKIER #4

Sorry Gijs, nul. Ik zit zelf ook met een kluis duizendjes in m'n maag. Als jij ze voor mij kwijt kan?

BANKIER #5

Acht, maximaal.

BANKIER #6

Ik ben niet bang voor de *moffen*, ik ben bang voor de belastingdienst.

Over dat laatste denkt Wally eens na...

39 F) EXT. BELASTINGKANTOOR - DAG**39**

'Belastingdienst' staat er op de gevel van een pand waar Gijs en Wally samen naar binnen lopen.

40 G) INT. BELASTINGKANTOOR - DAG**40**

Wally en Gijs zitten tegenover een hoge
BELASTINGINSPECTEUR --

BELASTINGINSPECTEUR

En ik heb jullie woord dat die duizendjes voor de Zeemanspot zijn?

Wally en Gijs knikken. De man overweegt het even --

BELASTINGINSPECTEUR

Dan hoeft men van mij geen kritische vragen te verwachten.

Wally slaat Gijs enthousiast op zijn schouder.

- 41 H) INT. KANTOREN BANKIER 1 T/M 6 - DAG 41**
- Nu gaat het hard. De verschillende bankiers tellen grote sommen geld uit in kleine coupures, ze krijgen er van Wally en Gijs duizendjes voor terug.
- 42 I) INT. BANK ZAANDAM - KANTOOR WALLY - DAG 42**
- De kluis in het kantoor van Wally is al bijna leeg. Gijs is enthousiast. Wally duwt hem een kasboek in zijn handen --
- WALLY
Hier, hou jij de lijsten bij.
- GIJS
Waarom ik?
- WALLY
Beter om dat los van het geld te bewaren. En we moeten gaan bijlenen.
- GIJS
Bijlenen?
- WALLY
Ja, we kunnen veel meer wisselen dan alleen die twee ton van ons.
- Wally slaat zijn kluis met een KLAP dicht.
- 43 J) INT. BEURS - RONDGANG - DAG 43**
- Wally loopt met een grote tas over zijn schouder heen door de rondgang van de beurs. Hij kijkt even om zich heen of niemand hem ziet, geeft dan de grote tas aan Van den Berg die meteen doorloopt.
- 44 K) INT. FIETSENMAKER - DAG 44**
- Van den Berg haalt een stapel geld in kleine coupures uit de grote tas en stopt ze in de zadelpen van een fiets. Een KOERIERSTER staat te wachten tot hij klaar is.
- 45 L) I/E. KANTOREN BANKIERS 1 T/M 6 45**
- Snelle shots van wisselen en lenen, in zeer hoog tempo: Wally en Gijs lopen de verschillende banken in en uit. Bankiers ontvangen hen. Er worden handen geschud. Deuren worden op slot gedraaid. Gordijnen voor ramen geschoven. Een sfeer van geheimzinnigheid.

Biljetten worden rap uitgeteld. Handen schuiven de stapels naar andere handen.

Wally wisselt aandelen voor grote coupures. In het notitieboek van Gijs wordt de lijst van 'aandelen' alsmaar aangevuld.

Dan weer worden grote coupures gewisseld voor stapels kleinere coupures, steeds sneller en sneller, tot --

-- EINDE MONTAGESEQUENTIE

46 INT. BELEGGINGSKANTOOR GIJS - KANTOOR GIJS - NACHT

46

Rust na de hectiek. Wally wacht ongeduldig af totdat Gijs de berekening heeft gemaakt in zijn grote kasboek --

GIJS

Bijna zes ton meer dan twee weken geleden. En alles in kleine coupures.

Wally lacht van blijdschap, Gijs ook --

WALLY

Zullen we Rost van Tonningen bellen om hem te bedanken?

GIJS

Als je het maar laat.

WALLY

Dit is nog maar het begin, Gijs. Nu gaan we uitbreiden.

GIJS

Ik zou jou alleen helpen met die twee ton...

WALLY

Ja, maar we kunnen nou toch niet stoppen? We doen nog lang niet genoeg.

Wally is door het dolle heen. Gijs maakt zich meteen al weer zorgen --

GIJS

Wat voor garantie hebben we dat alles na de oorlog weer wordt terugbetaald? Heb je contact met Londen?

Wally pakt Gijs bij zijn hoofd vast. Hoofden tegen elkaar.

WALLY

Later. Geniet nou eens even van wat we hier allemaal aan het doen zijn.

Gijs laat zich door zijn broer kalmeren.

47 INT. HUIS WALLY - WOONKAMER - NACHT

47

Latijns-Amerikaanse muziek! Een plaat draait op een pick-up speler.

Op het glanzende parket van de woonkamer dansen Wally en Tilly, en Gijs en zijn vrouw Emmy. Al dansend probeert Wally zijn ideeën voor te leggen --

WALLY

Er komen steeds meer onderduikers bij. Joden die bang zijn voor transport. Mannen die niet naar Duitse fabrieken willen. Politieke gevangenen, krijgsgevangenen. Allemaal gezinnen die zonder kostwinner achterblijven.

Hij draait Tilly in het rond --

TILLY

Rustig, rustig.

WALLY

Het systeem werkt, maar we moeten groot denken. Het moet veel groter allemaal.

Emmy is er niet gerust op. Gijs evenmin --

EMMY

Blijf jij meedoen?

GIJS

Ik doe alleen de administratie.
(zodat Wally het niet hoort)
Iemand moet hem toch een beetje in de gaten houden...

Nu verschijnen bovenaan de balustrade vier kinderen in pyjama. Het zijn Aadje, Attie en hun nichtjes Marleen en Deanne. Ze gluren door de spijlen --

WALLY

Spionnen op het bovendek.

De volwassenen lachen en dansen door. De MUZIEK is opzweepend. Speciaal voor de kinderen maakt Wally van het dansen een show. Hij zwiert Tilly door de kamer.

Gijs ziet de euforie van Wally met stijgende ongerustheid aan. Emmy merkt dat op --

EMMY

Maar Wally, als de steun groter wordt, wordt het gevaar toch ook groter?

WALLY

We zijn wel voorzichtig, hoor. En bovendien, we zijn bankiers, geen verzetsstrijders.

Hij buigt Tilly diep achterover en zoent haar, tot hilariteit van de kinderen.

48 EXT. STOOTERSPLAS - ONDER WATER - DAG

48

Terug in de kilte van de onderwaterwereld. Het gesmoorde geluid is duidelijk hoorbaar, het is zonder twijfel een menselijke SCHREEUW. We zien nu ook wilde, ongecontroleerde, agressieve bewegingen in het water...

Van die jachtige bewegingen gaan we over naar --

49 INT. SCHUILKELDER - DAG

49

-- Duitse soldaten die het materiaal van een ontdekte verzetsgroep uit een kelder slepen. Er is zelfs een schietbaan, met afbeeldingen van Hitler over de schietschijven geplakt.

SD'er FRIEDRICH VIEBAHN inspecteert het materiaal wat hier gevonden is. Wapens, munitie, drukpersen.

Dan verschijnt er achter hem ROST VAN TONNINGEN in de kelder, begeleid door een Duitse soldaat. Ze spreken DUIJS met elkaar, Rost van Tonningen met een Nederlands accent --

ROST VAN TONNINGEN

Herr Viebahn. Können wir kurz miteinander reden?

VIEBAHN

Im SD-Hauptquartier ja, nicht hier.

ROST VAN TONNINGEN

Es ist sehr wichtig.

Van Tonningen komt dichterbij. Hij heeft een natuurlijke onderdanigheid tegenover deze SD'er in militair uniform --

ROST VAN TONNINGEN

Ich brauche Ihre Hilfe. Wir vermuten, dass es eine illegale Bank gibt. Hier in Amsterdam!

VIEBAHN

Und was hat die SD damit zu tun?

ROST VAN TONNINGEN

Wir brauchen Ihre Methoden.

Viebahn, niet onder de indruk, pakt een in beslag genomen wapen van een grote stapel en toont hem aan Van Tonningen --

VIEBAHN

Das hier ist meine Arbeit. Waffen, Munition, Bomben. Mir fehlt die Zeit mich mit jedem Schwindler zu beschäftigen.

ROST VAN TONNINGEN

Und wie, glauben Sie, wird das alles hier finanziert?

Daar kijkt Viebahn even van op --

ROST VAN TONNINGEN

Die niederländische Bank zahlt nur noch Gehälter. Also, wer hat diese Waffe finanziert? Und die abgetauchten Juden, wer zahlt ihr Essen? Und diejenigen, die vor dem Arbeitseinsatz geflohen sind, wer zahlt ihre Unterkunft? Wer zahlt die illegale Presse?

VIEBAHN

Bürgerspenden? Ein missverstandenes Gefühl der Vaterlandsliebe?

ROST VAN TONNINGEN

In diesem Umfang? Aus eigener Tasche? Umsonst geht nur die Sonne auf in diesem Land.

VIEBAHN

Eine Schattenbank, die den Widerstand finanziert...

Rost van Tonningen wacht af. Viebahn overweegt het --

VIEBAHN

Und haben Sie Beweise?

ROST VAN TONNINGEN

Genau dafür brauche ich Sie. Was ist, wenn ich Recht habe? Dann köpfen Sie nicht nur einen Widerständskämpfer, sondern gleich die ganze Schlange.

Viebahn knikt langzaam nu hij potentie ziet in Rost van Tonningens voorstel --

VIEBAHN
Was und wen genau suchen wir?

Rost van Tonningen glimlacht, nu hij Viebahn heeft overtuigd.

50 EXT. AMSTERDAM - STRAAT - DAG

50

Een forse kerel, HUUB VAN SCHIE (35), staat te wachten op de hoek van een straat. Hij kijkt continu om zich heen en ziet uiteindelijk een MAGERE MAN op hem afstappen. De man haalt een klein stukje afgescheurd papier uit zijn jaszak.

Huub haalt ook een stukje papier uit zijn zak. De stukken passen precies op elkaar. De magere man verscheurt de papieren direct --

MAGERE MAN
Korte Leidse Dwars. Naast de garage.

En daarmee is de man verdwenen. Huub kijkt hem even na, begint dan te lopen. Hij kijkt schichtig om zich heen, om te zien of hij niet gevolgd wordt.

51 EXT. GRACHTENPAND - DAG

51

Huub kijkt drie keer om zich heen, belt dan volgens een afgesproken code (kort, lang, kort) aan op het adres.

Jaap Buys opent de deur. Hij bekijkt Huub aandachtig. Huub zoekt in zijn jaszak en vindt er een munt, toont hem aan Jaap. Dan mag Huub doorlopen.

52 INT. GRACHTENPAND - ZOLDER - DAG

52

Huub komt even later boven op een overdrukke zolderkamer. Aan lange tafels zitten bijna twintig mannen. Aan het hoofd Wally en Van den Berg --

WALLY
Dan zijn we nu compleet.

HUUB
Sorry, meneer van Tuyl. Ik dacht dat ik gevolgd werd.

'Van Tuyl' blijkt Wally te zijn. Hij knikt Huub vriendelijk toe terwijl Van den Berg hem naar zijn plek aan tafel begeleidt --

VAN DEN BERG
Heeft u kans gezien om..?

Huub haalt een klein notitieboekje tevoorschijn en geeft het aan Van den Berg die het meteen aandachtig bestudeert --

WALLY

Dit wordt de laatste keer dat we elkaar ontmoeten, heren. Iedereen hier is inmiddels overtuigd van de noodzaak tot samenwerken. Dus vandaag: het systeem.

Hij toont de groep een document --

WALLY

Er zijn negen categorieën mensen die in aanmerking komen voor steungeld.

Wally begint papieren uit te delen met hulp van Van den Berg. Rumour in de ruimte terwijl mensen de papieren lezen en onderling overleggen --

WALLY

Leert u dit uit uw hoofd. Elke aanvraag wordt aan de hand van deze regels goed of afgekeurd. Bij ontvangst van het geld, door een andere persoon, wordt een kwitantie uitgeschreven op dit formulier. 'Schadeformulier ongevallenverzekering' staat er, om de Duitsers om de tuin te leiden. De ingevulde schadeformulieren moeten vervolgens eens per maand naar een districtshoofd die zorgt dat het hier in Amsterdam belandt. We werken allemaal in cellen, iedereen kent alleen de persoon vlak boven hem, zodat-

OUDERE MAN

Wacht nou eens even, jong.

De vergadering valt stil als een OUDERE MAN met een Gronings accent het woord neemt --

OUDERE MAN

We hebben het nooit over administreren gehad.

WALLY

Natuurlijk moet het geadministreerd.

OUDERE MAN

Ik vind dat niet natuurlijk.

WALLY

Hoe moet het anders terugbetaald na de oorlog?

Een man met een Rotterdams accent neemt het woord --

ROTTERDAMSE MAN

En als die papieren in Duitse handen vallen? Gaan we allemaal meteen voor schut. Grote muil, dikke lip, zeg ik.

WALLY

Meneer van den Berg?

Van den Berg is net klaar met het maken van een berekening waarvoor hij onder andere het opschrijfboekje van Huub gebruikt heeft --

VAN DEN BERG

Als ik alles optel kan ik concluderen dat wij door overlapping per maand gemiddeld zo'n... 90.000 bonkaarten te veel uitdelen.

Een geschokte stilte in de groep. Blikken over en weer --

WALLY

Allemaal verspild geld en onnodig risico.

(het formulier omhoog)

Dit systeem werkt, het is veilig en het is nodig.

Nog steeds een paar twijfelaars in de ruimte --

WALLY

Dan kunnen we ons eindelijk op professionele manier verdedigen tegen de mannen die ons land hebben afgepakt. Georganiseerd, gestructureerd. Zoals zij zouden doen.

De Rotterdamse man staat op --

ROTTERDAMSE MAN

Sorry, maar op deze manier weet ik niet of ik er nog wel zin in heb.

WALLY

(kwaad)

'Zin in?' We doen dit toch niet voor de lol?

(MORE)

WALLY (cont'd)

Dit is onze plicht! Er is zo ontzettend veel geld te verdelen. U hoeft het niet aan te nemen, hoor. Maar als u dat wel doet, dan gaat het op mijn manier en niet anders.

Hij kijkt zelfverzekerd de groep rond. De Rotterdamse man staat nog steeds, maar maakt geen aanstalten meer te vertrekken. Wally lijkt iedereen overtuigd te hebben.

53 INT. BELEGGINGSKANTOOR GIJS - KAMER GIJS - DAG

53

Gijs propt zijn persoonlijke kluis vol met stapels 'schadeformulieren'. Als hij de deur probeert dicht te krijgen merkt hij dat dat niet meer gaat.

Hij haalt een paar stapels uit de kluis, probeert ze op een andere manier in de kluis te krijgen maar zelfs met hard duwen krijgt hij de deur niet dicht.

Uiteindelijk gaat hij uitgeput van de inspanning tegen de openstaande kluis zitten.

54 INT. HUIS WALLY - WOONKAMER - NACHT

54

Wally laat Gijs binnen. Hij valt met de deur in huis --

GIJS

Het is te veel. Ik moet nu een tweede kluis laten installeren, alleen voor de administratie van het steunfonds.

WALLY

Geweldig toch? Het werkt.

GIJS

Ja, 'het werkt' veel te goed. Maar wat nou als de regering straks niet terugbetaalt?

Wally houdt een manchetsknoop tussen duim en wijsvinger omhoog.

WALLY

Heb je ooit een knoop van dertig miljoen gezien?

Gijs kijkt niet-begrijpend naar de knoop --

55 SERIE KORTE SHOTS --

55

*Minister-president GERBRANDY staat met zijn rug naar een notulerende secretaresse toe terwijl hij dicteert: "De Nederlandsche Regeering stelt zich bij dezen garant..."

*RATS! De secretaresse trekt de uitgetypte pagina uit haar typemachine.

*De pagina wordt onder een foto-apparaat gelegd. FLITS!

*Het resultaat, een microfoto, wordt met een pincet in een manchetknoop gestopt.

*De knoop wordt aan een blauw pak genaaid.

*Het pak wordt aangedaan door een GROTE MAN.

*De grote man, nu in camouflage-uniform, springt met parachute uit een militair vliegtuig.

*In de Nederlandse trein kijken TWEE DUITSE SOLDATEN de grote man aan. Hij knikt vriendelijk terug.

*De grote man belt aan bij Wally's huis. DING-DONG...

56 INT. HUIS WALLY - WOONKAMER - TERUG

56

Wally zet Gijs achter een speciaal ingestelde MICROSCOOP op tafel. Gijs buigt voorover en kijkt door het oculair.

POV GIJS -- We zien de brief. MINISTERIE VOOR ALGEMEENE OORLOGVOERING VAN HET KONINKRIJK staat erboven. En: 'ZEER GEHEIM'. Gijs leest binnensmonds mee met de tekst --

GIJS

De Nederlandsche Regeering stelt
zich bij dezen garant voor de
terugbetaling van een bedrag groot
ten hoogste...

WALLY

Dertig miljoen.

Gijs kijkt op. Verbaasd, maar opgelucht --

GIJS

Goed. Mooi. Dan is dat dus ons
plafond.

WALLY

Niks plafond. Snap je niet wat deze
brief betekent? Londen ziet ons als
de officiële bank van het verzet.
Dus we kunnen veel verder gaan.

GIJS

Wat denken ze daar? Dat we dat
gewoon bij Rost van Tonningen
kunnen opnemen? Dertig miljoen!

WALLY

Zullen we het eens proberen?

GIJS
En wat gebeurt er allemaal met dat
geld?

Wally wil antwoorden, kijkt dan op zijn horloge en trekt
zijn broer mee naar buiten.

57 EXT. HUIS WALLY - TUIN - NACHT

57

De tuin in. Terwijl ze naar het einde van de tuin lopen
komen tot Gijs' verbazing ook Tilly en Aadje naar buiten --

GIJS
Wally, wat is er nou?

Ze komen bij de rivier. Daar blijkt dienstmeisje Ans al te
wachten met Attie.

Stilte. Maanlicht op het water van de Zaan. Het herenhuis
van Wally is in duister gehuld. Gijs begrijpt er niks van --

GIJS
Waar wachten we op?

Wally kijkt op zijn horloge --

WALLY
Op het vuurwerk...

Gijs staat op het punt om het wachten op te geven als ineens
een enorme VUURBAL aan de overkant omhoog komt,
ogenblikkelijk gevolgd door het geluid van een reusachtige
EXPLOSIE.

Een gebouw in lichterlaaie. SIRENES loeien.

Wally tilt lachend zijn kinderen één voor één op zodat ze
het beter kunnen zien. Gijs kijkt verbijsterd naar de
brand --

GIJS
Wat is dit!?

TILLY
Het Bevolkingsregister van de
Zaanstreek. Met de complete
afdeling Arbeidseinsatz.

Gijs ziet dat ook Ans staat te juichen --

ANS
De papieren van Wim! De papieren
van Wim!

Ze valt Wally om de hals --

GIJS

Wie is Wim?

TILLY

Haar vriend. Die moest zich melden voor de arbeidsinzet. Maar nu niet meer.

GIJS

Tilly, als de Duitsers erachter komen dat wij hier mee te maken hebben...

TILLY

Jij denkt dat ik hem kan tegenhouden?

Een droevige glimlach op haar gezicht. Gijs kijkt samen met haar naar Wally die samen met Ans en de kinderen een vreugdedans doet. Wally heeft iets manisch en hij ziet er vermoeid uit. Gijs maakt zich zorgen.

58 INT. TREIN - DAG

58

Wally in de trein. Werkend, uit het raam kijkend, slapend. LANGE DISSOLVES terwijl we zien hoe Wally, steeds in andere kleding, stad en land afreist.

Wally wordt even wakker. Van den Berg zit naast hem te werken.

Dan sluit Wally zijn ogen weer en dommelt weg.

Als hij ze opent heeft hij iets bedacht --

WALLY

We moeten een nieuw districtshoofd hebben, voor Amersfoort. Van Poppen heeft Duitse soldaten inwonen en-

Wally kijkt verbaasd op als naast hem niet Van den Berg maar Jaap Buys blijkt te zitten --

JAAP

Wie?

WALLY

Laat maar.

Wally wrijft in z'n vermoeide ogen en kijkt weer naar uit het raam naar buiten --

JAAP

Alles onder controle, Wally?

Wally knikt van ja en dommelt weer in. Jaap bekijkt hem bezorgd, hij is duidelijk bekaf.

- 59 EXT. AMSTERDAM - STEEG - DAG 59**
- Een VERZETSMAN rent een steegje in, gevolgd door TWEE DUITSE SOLDATEN. Als de verzetsman de hoek om rent botst hij op een andere soldaat, die hem met getrokken pistool staande houdt.
- 60 INT. TREIN - DAG 60**
- Wally zit in een volle trein, zijn koffer naast zich. Als de trein vaart mindert pakt hij zijn spullen en loopt hij naar de uitgang.
- 61 INT. SD GEBOUW - VERHOORKAMER - DAG 61**
- SD'er Viebahn staat tegenover de opgepakte verzetsman in een verhoorkamer. De man is doodsbang, al blijft Viebahn kalm. Viebahn biedt de verzetsman een sigaret aan. De man neemt hem met trillende vingers aan.
- 61X INT. BELEGGINGSKANTOOR GIJS - KANTOOR GIJS - DAG 61X**
- Wally komt vermoeid binnen op het kantoor van Gijs. Hij opent zijn koffertje terwijl Gijs zijn kluis opent. Ze functioneren als een geöliede machine. Zonder woorden vullen ze de koffer met geld en Wally vertrekt weer, met een knipoog naar Gijs.
- 62 INT. TREINSTATION - LOKET - DAG 62**
- Wally staat in de rij bij een loket een kaartje te kopen.
- 63 INT. SD GEBOUW - VERHOORKAMER - DAG 63**
- De verzetsman wordt door een soldaat afgerost. Zijn gezicht zit onder het bloed. Met tranende ogen schudt de verzetsman zijn hoofd. *Hij weet niks.*
- 64 EXT. TREINSTATION - PERRON - DAG 64**
- Op een perron. Ergens. Wally kijkt zoekend om zich heen. Een man met een grijze hoed knikt hem toe. Overhandigt hem dan enkele papieren uit zijn koffertje --
- MAN MET GRIJZE HOED
Den Helder dankt u vriendelijk,
meneer Van Tuyl.
- 65 INT. SD GEBOUW - VERHOORKAMER - DAG 65**
- De ogen van de verzetsman worden groot terwijl een slang met stromend water zijn mond vult.

De man begint tegen te spartelen en de soldaat haalt de slang met water uit zijn mond. Hoestend en proestend kijkt hij Viebahn aan --

VERZETSMAN

Van... Tuyl...!

Viebahn blijft uiterlijk onbewogen maar schrijft meteen de naam 'Van Tuyl' op in een notitieboek...

66 INT. TREIN - DAG

66

Wally zit weer in de trein, als deze ineens - TJAK!- stopt. Gezucht en gesteun van de overige passagiers.

Wally kijkt meteen argwanend uit het raampje en achter zich om te kijken of hij niet door soldaten gezocht wordt.

Er blijkt een andere trein langs te moeten. Een GOEDERENTREIN die met een slakkegangetje langs de passagierstrein komt sjokken.

Dan: GEHUIL en GESCHREEUW. Het geluid komt uit de dichte goederenwagons die voorbij komen rijden. Er valt een stilte in de trein van Wally.

Sommige mensen staren naar de passerende trein, anderen kijken juist weg. Een vrouw houdt haar oren dicht.

Wally focust zich op zijn krant. Zijn handen trillen van ingehouden woede als het GESTEUN en GEBONK uit de goederenwagon harder en harder wordt.

67 INT. HUIS WALLY - SLAAPKAMER - NACHT

67

Wally komt doodmoe de slaapkamer binnen. Tilly is nog wakker. Hij gaat uitgeput op het bed liggen en kruipt naar Tilly toe. Hij begint zacht te huilen. Tilly woelt door zijn haar en fluistert hem troostende woordjes in, al is ze zelf nu ook geëmotioneerd --

TILLY

Nog maar even schat. Nog even.

FADE OUT:

FADE IN:

67X EXT. ILLEGALE DRUKKERIJ - DAG

67X

De jonge Jeanette, die we eerder zagen in de lunchroom, belt aan bij een kantoorpand. Ze kijkt om zich heen of er geen Duitsers in de buurt zijn maar de gracht is verlaten.

Tekst in beeld: 'TWEË JAAR LATER - HERFST 1944'.

De deur wordt geopend door Jonas van Berkel. Hij draagt een volle fietstas naar Jeanettes fiets terwijl ook hij de gracht afspeurt naar Duitsers.

Als hij de tas op Jeanette's fiets heeft gesjord geeft hij haar een snelle kus. En nog een, omdat hij niet van haar af kan blijven. Jeanette duwt hem lachend van zich af en fietst weg. Van Berkel kijkt haar verliefd na.

68 EXT. AMSTERDAM - GRACHT - DAG

68

Verderop. Jeanette fietst over straat.

Plotseling springt ze op de rem. Ze ziet iets onverwachts waar ze van schrikt.

We **BLIJVEN BIJ HAAR** en zien niet waar Jeanette zo van geschrokken is.

Ze twijfelt even, draait haar fiets dan om en loopt snel de andere kant op.

Ze probeert nog op haar fiets te stappen, maar voordat ze weg kan komen wordt ze vastgehouden door een **DUITSE SOLDAAT** die haar heeft ingehaald.

Hij trekt haar van haar fiets en worstelt de **SCHREEUWENDE** Jeanette tegen de grond terwijl een collega haar fiets inspecteert. Hij opent haar fietstas.

'**HET PAROOL**' staat duidelijk te lezen op de stapel kranten in Jeanette's tas. De grote kop: 'De bevrijdingslegers zijn op komst! Het verzet nadert thans zijn hoogtepunt.'

Jeanette wordt door de soldaten in een **LEGERWAGEN** geladen. De soldaat slaat tegen de klep, rijden maar.

69 EXT. AMSTERDAM - GRACHT - DAG

69

Verderop. Wally loopt op straat met zijn koffertje. In gedachten verzonken. Hij schrikt op als de legerwagen voorbij dendert, loopt dan door zonder er veel acht op te slaan.

69X INT. BIOSCOOP - DAG

69X

Wally stapt een donkere bioscoopzaal binnen. Tetterende **MARSMUZIEK** klinkt, op het scherm zijn Duitse propagandabeelden te zien.

Wally heeft een koffertje in zijn hand en loopt langs de rijen - de bioscoop is bijna leeg - tot hij bij Jaap Buys aankomt. Jaap ligt te slapen.

Wally gaat naast hem zitten, zet het koffertje bij zijn voeten neer --

WALLY

Dat jij kan slapen met die herrie.

Jaaps ogen blijven gesloten. Wally kijkt even om zich heen, geeft Jaap dan een por met zijn elleboog. Jaap slaakt een onwillekeurige GIL bij het wakker worden. Pas als hij ziet dat Wally naast hem zit kalmeert hij --

JAAP

Sorry. Beetje korte nacht gehad.

WALLY

Moet jij niet gewoon naar bed? Doe ik deze wel.

JAAP

Nee, het gaat wel.

WALLY

Ik breng dat geld wel weg, het is niet ver. Ik heb deze toch al gezien. Slap verhaal. Veel te veel slechterikken.

Hij wijst naar het scherm waar een kolonne marcherende Duitsers op te zien is. Jaap grijnst naar Wally en Wally vertrekt met het koffertje.

70 INT. FIETSENMAKER - DAG

70

Huub staat met enkele verzetslui de zadels van fietsen te halen zodat ze straks met geld gevuld kunnen worden, als Wally binnenkomt --

HUUB

Van Tuyl zelf? Hoog bezoek.

WALLY

Hier.

Huub neemt de koffer aan en geeft hem aan een medewerker die naar een rij fietsen loopt om het geld in te verstoppen.

Huub geeft Wally een vel papier --

HUUB

Van de Ordedienst. Kwam vanochtend uit Londen, net ontcijferd.

Wally leest het bericht en schrikt zichtbaar --

HUUB

Wat?

Wally geeft het bericht aan Huub terwijl hij begint te ijsberen door de ruimte --

HUUB

"De kindertjes van Versteeg kunnen onder de wol"?

WALLY

Versteeg is code voor de NS.

HUUB

Dus... een treinstaking? Gaan de treinen plat?

Wally knikt.

HUUB

Dat is fantastisch!

WALLY

Ja...

HUUB

Wat is er? Dit betekent toch dat het bijna over is? Die moffen kunnen helemaal niks zonder de trein!

Huub klapt in zijn handen, merkt niet meteen op dat Wally zijn enthousiasme niet lijkt te delen --

70X INT. BELEGGINGSKANTOOR GIJS - KAMER GIJS - DAG

70X

Wally zit tegenover Gijs in zijn kantoor. Gijs is al net zo weinig enthousiast over de staking als Wally --

GIJS

Maar... we kunnen helemaal niks zonder de trein!

WALLY

Da's nog niet eens het ergste. Al die stakers, die moeten wel doorbetaald worden.

GIJS

Wat, door ons? Hoeveel zijn dat er wel niet?

Wally knikt ernstig naar Gijs. Dat wordt inderdaad moeilijk --

WALLY

Maar Gijs... hoe langer wij die treinen plat kunnen krijgen, hoe moeilijker we het de Duitsers maken. Dus misschien... misschien is dit wel gewoon de laatste slag!

Gijs is nog niet helemaal overtuigd, maar Wally staat al op om te vertrekken --

GIJS

Waar ga je heen?

WALLY

Naar de NS.

71 EXT. GOLFBAAN - OPRIJLAAN - CLUBGEBOUW - DAG

71

Wally en Van den Berg lopen over een lange oprijlaan.

Ze arriveren bij het gebouw van een GOLFCLUB. Groen gras zover het oog reikt. De oorlog lijkt ver weg hier.

72 EXT. GOLFBAAN - DAG

72

Op de *green* staan Wally en Van den Berg toe te kijken hoe NS president-directeur DIRK EEMKES het codebericht leest. Hij stopt het bericht weg en kijkt Wally aan, totaal ontspannen --

EEMKES

We wisten natuurlijk dat dit een mogelijkheid was. We zijn voorbereid.

WALLY

Dus de NS gaat de stakers betalen?

EEMKES

We hebben op diverse stations invasiekassen aangelegd, voor het geval dat.

WALLY

En hoe lang gaan die mee?

EEMKES

Oh, daarmee moeten we het einde van de oorlog wel halen.

WALLY

Hoelang?

EEMKES

Drie weken. Een maand. Dan is het wel gepiept, kunnen we weer gewoon aan de slag.

Eemkes richt zich weer op zijn golfbal, inspecteert de route naar de hole --

EEMKES

Dus ik ben niet overtuigd van de noodzaak om met u samen te werken, meneer Van Tuyl.

Wally ergert zich aan de man maar houdt zich in --

WALLY

En hoe krijgt uw personeel dat geld?

EEMKES

Dat wordt verdeeld via de stationschefs.

WALLY

En als die ondergedoken zijn? Of opgepakt? Of als de oorlog niet in drie weken voorbij is? Wat dan?

Eemkes heeft meer aandacht voor het glooien van de green rondom de hole. Van den Berg ziet dat Wally op ontploffen staat en neemt het woord --

VAN DEN BERG

Het lijkt ons beter om een iets structurelere oplossing te vinden.

EEMKES

Tja, als u zulke diepen zakken hebt. We hebben het wel over meer dan 30.000 man hier.

WALLY

Dat weten we.

EEMKES

Maar als u ons het geld levert dan zorgen wij dat het goed terecht komt.

WALLY

Nee. Zo werken we niet.

EEMKES

Pardon?

WALLY

U levert ons de gegevens van uw personeel, wij verdelen het geld en doen de administratie.

EEMKES

Daar is geen sprake van. U denkt toch niet echt dat ik zomaar de gegevens van mijn personeel ga overhandigen aan een stel... avonturiers?

WALLY

Avonturiers?

EEMKES

U weet niet hoe het is om het grootste bedrijf van het land te leiden, ik kan niet zomaar-

WALLY

Ik weet precies waar u mee bezig bent. U wilt nog even uw straatje schoon vegen. Goeie indruk maken op Londen. U had de boel twee jaar geleden al plat moeten leggen.

EEMKES

Zonder opdracht van de regering? Op staken staat de doodstraf, meneer Van Tuyl. Mijn personeel riskeert alles.

WALLY

Ja nu. U hebt de hele oorlog voor de Duitsers gereden.

EEMKES

En voor de Nederlandse bevolking.

WALLY

U heeft de joden naar de kampen gebracht.

EEMKES

En voedsel naar de steden.

WALLY

U heeft miljoenen verdiend!

EEMKES

Het is *mijn* bedrijf.

WALLY

Het is *mijn* geld!

Van den Berg legt zijn arm op die van Wally om hem te kalmeren --

VAN DEN BERG

Misschien is het beter om het eerst te hebben over de hoogte van de vergoedingen...

EEMKES

Ik volg u niet?

VAN DEN BERG

Dat is vastgesteld. Maximaal 10% van het salaris.

EEMKES

Niet acceptabel. Ik heb mijn mensen honderd procent beloofd. En daarbij natuurlijk de kilometervergoeding-

WALLY

Kilometer... Ze rijden niet!

EEMKES

Dat is niet *hun* schuld. En in december natuurlijk de kerstgratificatie.

Wally en Van den Berg zijn met stomheid geslagen. Als Wally weer praat is zijn stem ijzig kalm, maar zijn ogen spugen vuur --

WALLY

Eén van de dingen die wij financieren is de eliminatie van collaborateurs, meneer Eemkes. U wilt mij niet als vijand hebben.

Eemkes is geschokt door het dreigement van Wally. Van den Berg ook.

73 INT. GROOTE CLUB - TRAPPENHUIS - DAG

73

Wally loopt de trap naar de Groote Club op, nog nastomend van woede. Hij loopt bijna tegen Rost van Tonningen op, die net vertrekt --

ROST VAN TONNINGEN

Meneer Van Hall. Lang geleden.

WALLY

Weinig te doen op de beurs de laatste tijd.

ROST VAN TONNINGEN

Ik weet er alles van. Zeg, nu ik u toch tref, de naam 'Van Tuyl', zegt dat u iets?

Wally maskeert zijn schrik door te spelen alsof hij diep graaft naar de naam --

WALLY

Nee, sorry.

ROST VAN TONNINGEN

Duikt de laatste tijd vaak op bij onderzoek naar financiële misdaden. U houdt mij op de hoogte?

WALLY

Uiteraard.

ROST VAN TONNINGEN

Goeie vent.

Rost van Tonningen daalt verder de trap af. Wally kijkt hem na en loopt snel door.

74 INT. GROOTE CLUB - DAG

74

Wally haast zich door de menigte heen naar Gijs, die zich meteen losmaakt uit zijn gesprekken en samen met Wally een rustig plekje opzoekt --

GIJS

En?

Wally schudt zijn hoofd --

WALLY

Alle stakers honderd procent. Drieëndertigduizend man. Die vent is gek.

GIJS

Maar dat is...

WALLY

Vijf, zes miljoen. Per maand. Erbij.

GIJS

Dat is meer dan we tot nu toe in totaal hebben uitgekeerd!

WALLY

Ik weet het.

GIJS

Kunnen we weigeren?

WALLY

Radio Oranje heeft de staking al bekend gemaakt.

(MORE)

WALLY (cont'd)
 Overal lopen machinisten weg, die moeten betaald.

GIJS
 Maar... dat geld hebben we niet. De Nederlandsche Bank houdt alles vast. Of je moet Rost van Tonningen willen overvallen?

Hij glimlacht om zijn grap, ziet dan dat Wally hem bloedserieus aankijkt --

GIJS
 Dat was een grap, Wally.

Maar Gijs ziet tot zijn schrik dat Wally het oprecht overweegt.

75 INT. BEURS - RONDGANG - DAG

75

Wally en Gijs overleggen in de rondgangen van het beursgebouw met elkaar --

GIJS
 We kunnen de Nederlandsche Bank niet overvallen, Wally. We zijn bankiers, geen bankrovers.

WALLY
 We hebben geen keuze.

GIJS
 Die hebben we wel. We doen het namelijk niet.

WALLY
 Verzin jij dan iets anders.

GIJS
 Vergeet het, al het geld ligt achter slot en grendel. Ze keren alleen maar uit voor salarissen.

Ze lopen even in stilte verder. Dan bedenkt Wally iets --

WALLY
 En promessen. Als we promessen verhandelen, komt er ook geld vrij.

GIJS
 En hoe komen we daar aan?

Wally kijkt Gijs aan met een veelbetekenende blik. Gijs schrikt er van --

GIJS
 Vervalsen?

WALLY

Dan zijn we in één klap uit de problemen.

GIJS

We gaan niet in valse promessen handelen. Dat is pure bankfraude! Totaal immoreel. En het komt altijd uit. Nee Wally, ab-so-luut niet.

Maar voor Wally is het zaadje geplant.

76 INT. LUNCHROOM - DAG

76

Wally, Gijs en Jaap Buys eten een broodje in een lunchroom --

JAAP

Hee, weten jullie wat het verschil is tussen Rost van Tonningen en de Nederlandse vlag? Ze worden-

WALLY

(negeert Jaap)

En als we ze vervalsen en omruilen voor de echte? Dan komen die valse in de kluis, daar kijkt niemand meer naar.

GIJS

Onmogelijk.

JAAP

Waar gaat dit over?

WALLY

En als we *echte* promessen verhandelen, is het geen bankfraude.

GIJS

Natuurlijk wel! Bovendien zijn die dingen ontworpen om niet vervalst te kunnen worden.

WALLY

Er wordt wel meer vervalst.

GIJS

En verwisselen kan alleen in de kluis van de Nederlandsche Bank, dus vergeet het.

JAAP

Wat is een promesse?

Wally kijkt Jaap aan...

77 SERIE KORTE SHOTS --**77**

- *Waardepapieren schieten voorbij op een drukpers.
- *Een groot vel met waardepapieren wordt gesneden.
- *Stapels waardepapieren worden bijeen gebonden.
- *De stapels worden in twee metalen koffers gestopt en afgesloten.
- *De twee koffers worden in een waardetransport ingeladen.
- *Het waardetransport stopt voor de Nederlandsche bank.
- *De twee koffers worden overgegeven aan een bankmedewerker.
- *De kluis in de bank wordt geopend.
- *De kluismedewerker - verlicht door kaarslicht - kijkt op, als de twee koffers voor zijn neus worden neergezet.

78 INT. LUNCHROOM - TERUG**78**

JAAP

Waardepapieren...

GIJS

Ja, maar van de staat. Zoals... de fiches van een casino.

JAAP

En die willen jullie vervalsen?

GIJS

Wally wil de fiches uit de kluis van het casino jatten en ze bij datzelfde casino inwisselen voor contanten.

JAAP

Slim.

GIJS

En onmogelijk.

JAAP

Dan heb je dus iemand in het casino nodig?

Wally knikt enthousiast naar Gijs. Die zucht vermoeid als hij zich realiseert aan wie Wally denkt.

79 EXT. HUIS RITTER - DAG**79**

Een koude, donkere zondag. Wally en Gijs lopen de oprit van een somer ogende villa op, ergens buiten Amsterdam. Op het naambordje staat 'Ritter'.

Voordat Wally wil aanbellen --

GIJS

Als het nee is, dan is het ook nee.
Ze hebben al twee zoons van hem.

WALLY

Daarom juist.

GIJS

En als Ritter zelf ook gepakt wordt, ga jij het dan zijn vrouw vertellen?

Wally knikt Gijs toe en wil aanbellen, maar Gijs is hem voor. Een pesterijtje, om te laten zien dat Gijs de controle heeft. De deur wordt geopend door Ritter, die we al dan niet herkennen uit de scène waarin Rost van Tonningen zijn speech gaf in de Nederlandsche Bank --

RITTER

Walraven... Gijsbert... Wat een verrassing.

80 INT. HUIS RITTER - WOONKAMER - DAG**80**

Wally en Gijs zitten in de woonkamer tegenover Ritter. Hij kijkt de broers verbouwereerd aan --

GIJS

We begrijpen het natuurlijk als u het te gevaarlijk vindt.

WALLY

Zonder jou kan het niet.

RITTER

Jongens... Wat vragen jullie me nou weer... We zijn daar allemaal als de dood voor Rost van Tonningen. Als die me hierop betrapt...

Wally kijkt naar de FOTO op een dressoir, van de zoons van Ritter. Gijs ziet dit. Hij schudt zijn hoofd naar Wally. Niet doen. Maar Wally is niet te stoppen --

WALLY

Is er al iets bekend?

Ritter draait zich om, kijkt naar de foto en schudt treurig van nee --

RITTER

Het duurt te lang. De Duitsers
zijn... Vooral met piloten.

Gijs kan Wally niet aan kijken van woede --

RITTER

We bidden. En bidden.

WALLY

En helpt dat?

GIJS

Wally!

WALLY

Dit is een manier om iets te dóen.
Iets wat de Duitsers hard raakt.
Net zoals je zoons dat deden.

Ritter zoekt begrip in Wally's ogen. Een uitgebluste oude
man. Tranen in zijn ogen. Hij schudt klein van nee --

RITTER

Ik ben niet dapper zoals zij. Het
spijt me. Ik- ik kan het niet.

GIJS

Ik begrijp het.

RITTER

En bovendien, zo'n vervalsing, dat
hebben ze toch meteen door?

WALLY

Heeft de bank nog stroom?

RITTER

Niet in de kelders. Alleen
kaarslicht.

Wally's punt is duidelijk. Maar nog steeds durft Ritter
niet.

RITTER

Het spijt me echt, jongens.

WALLY

En als we nou-

Gijs staat met een ruk op. Hij trekt Wally met zich mee naar
buiten toe. Hij kijkt over zijn schouder schuld bewust naar
Ritter --

GIJS

Het spijt ons ook.

81 EXT. HUIS RITTER - DAG

81

Buiten maken Wally en Gijs heftige ruzie --

GIJS

Een bange, oude man onder druk
zetten. Ik hoop dat je heel
tevreden bent over jezelf.

WALLY

We hebben Ritter nodig.

GIJS

Tegen elke prijs?

WALLY

Gijs, hou op.

GIJS

Man, als vader je had gezien...

Wally ontploft van woede, geeft Gijs een harde duw --

WALLY

Die zou precies hetzelfde doen!

Gijs is verbijsterd om Wally's uitval. Zo kent hij zijn
broer niet --

GIJS

Wally...

WALLY

Niet zeggen dat ik moet ophouden
nou. Niet doen.

Ze kijken op als Ritter zijn huis uit komt. Hij komt bij de
twee broers staan, zoekt in Wally's ogen naar begrip --

RITTER

Walraven, zelfs al zou ik meewerken
met het omwisselen. Dan nog heb je
eerst een bank nodig die nieuwe
promessen wil bestellen die niet
nodig zijn. En iemand bij het
ministerie van Financiën om jullie
de nummers door te geven. En dan
moet je ze nog vervalsen.

Wally ziet een opening --

WALLY

Maar als dat allemaal lukt?

Ritter haalt voorzichtig zijn schouders op. Het is voor
Wally genoeg.

81X INT. SD GEBOUW - GANG - DAG

81X

Jonas van Berkel staat bij een loket in het gebouw van de SD op geïrriteerde toon te praten met een SECRETARESSE --

VAN BERKEL

Jawel, jullie houden haar hier vast. Ik ben haar advocaat en ik wil haar nu zien.

De vrouw wijst naar een kleine wachtruimte, wat Van Berkel alleen maar kwader maakt --

VAN BERKEL

Mevrouw, ik wacht al anderhalf uur. Hoe lang nog? Jeanette Veenstra, met een V. En anders wil ik een leidinggevende spreken.

Hij loopt gefrustreerd naar het rijtje stoelen en werpt wantrouwige blikken op de SD'ers die hem in de gang passeren.

CUT TO:

Later. Van Berkel is ingedommeld op een van de stoelen. Hij wordt wakker als hij op de schouder wordt getikt door een onopvallende man met een hoornen bril, SD'er HERBERT OELSCHLÄGEL. Hij spreekt DUIJS met Van Berkel --

OELSCHLÄGEL

Herr von Berkel?

Van Berkel schrikt wakker. Hij staat op en schudt de SD'er zijn uitgestoken hand --

VAN BERKEL

Jeanette Veenstra. Sie halten sie fest, ich möchte sie freikaufen.

Hij haalt een foto uit zijn binnenzak en toont hem aan Oelschlägel. Die voert Van Berkel mee door een gang --

VAN BERKEL

Sie wusste nicht, dass die Zeitungen in ihrer Tasche waren. Ausserdem, es ist nur eine Zeitung, oder? Nicht wirklich ein triftiger Grund, jemanden ohne Prozess einzusperren. Das geht doch gegen die Ehre Deutschlands.

Oelschlägel maakt een ontwijkend gebaar, neemt dan Van Berkel eens helemaal in zich op en glimlacht --

OELSCHLÄGEL

Wir haben Sie schon erwartet.

Dat verbaast Van Berkel ten zeerste --

OELSCHLÄGEL
Ihre Frau war gestern hier.
Jeanette ist auch ihre Freundin -
seit ihrer Jugend?

VAN BERKEL
Sie ist eine Freundin unserer
Familien.

OELSCHLÄGEL
Ein schönes Mädchen.

Van Berkel haalt zijn schouders op, alsof hij daar nog nooit
over heeft nagedacht --

OELSCHLÄGEL
Finden Sie nicht auch?

VAN BERKEL
Schon.

Oelschlägel opent de deur van zijn kantoor en nodigt Van
Berkel uit om naar binnen te stappen.

82 INT. SD GEBOUW - KANTOOR OELSCHLÄGEL - DAG

82

In het kantoor schuift Oelschlägel een stoel aan voor Van
Berkel en gaat zelf achter zijn bureau zitten --

OELSCHLÄGEL
Was mich dann wundert ist, wie so
ein nettes Mädchen dieser Mist
kolportiert?

VAN BERKEL
Ich habe keine Ahnung.

OELSCHLÄGEL
Ich schon. Durch Sie.

Van Berkel schrikt en probeert het niet te laten blijken --

OELSCHLÄGEL
Ihre Firma hat doch enge
Beziehungen zu den Parool-Leuten,
oder?

Van Berkel is met stomheid geslagen. Oelschlägel glimlacht
hem vriendelijk toe, alsof er niks aan de hand is --

OELSCHLÄGEL
Sie sind überrascht? Das ist nur
der Anfang, wir wissen noch viel
mehr. Jetzt können wir zwei Wege
gehen. Entweder ich verhafte Sie...

Van Berkel kan geen woord uitbrengen, zijn arrogante houding helemaal verdwenen --

OELSCHLÄGEL
Oder Sie beantworten mir eine
einfache Frage.

Van Berkel knikt, hopen op een uitweg --

OELSCHLÄGEL
Was haben Sie uns anzubieten?

83 INT. RIJKSPOSTSPAARBANK - DAG

83

Wally en Gijs zitten tegenover bankier #4, van de Rijkspostspaarbank. Hij kijkt ze ongelovig aan --

BANKIER #4
Dus als ik jullie goed begrijp moet
ik met enige regelmaat voor
miljoenen aan promessen bestellen
bij het ministerie van Financiën...
en verder geen vragen stellen?

Wally knikt ernstig. Daar komt het wel op neer. Gijs staat al op om te vertrekken --

GIJS
Ik zei al tegen Wally-

BANKIER #4
Nee, is goed. Ik doe het.

Wally en Gijs kijken elkaar aan, bijna verbaasd.

84 INT. NACHTCLUB - NACHT

84

We zijn in een nachtclub. Veel stelt het niet voor: een beetje zingen en dansen, niet al te bloot, een soort variété.

Wally en Gijs zitten rond een tafeltje met de stijlvolle Dubois, die we herkennen van Wally's verjaardagsfeest --

WALLY
Stel, de Rijkspostspaarbank vraagt
bij uw agentschap in het ministerie
schatkistpromessen aan. Kunt u dan
de serienummers aan ons laten
uitlekken?

GIJS
En de data van uitgifte.

DUBOIS

Wat zijn jullie voor ondeugends van plan?

Wally en Gijs geven geen antwoord. Dubois pakt zijn glas en neemt een flinke slok --

DUBOIS

Het is me nogal wat.

Wally en Gijs weten dat maar al te goed. Dubois' blik valt op een groepje SD'ers en SS'ers, die ook aanwezig zijn in de nachtclub. Hij wordt op slag nerveus --

DUBOIS

Zoek iemand anders alsjeblieft.

WALLY

Kom op, Dubois.

DUBOIS

Nee, het is niet echt iets voor mij, dit soort foefjes. En voor jou toch ook niet, Gijs. Wees eerlijk.

Hij kijkt Gijs afkeurend aan. Die wordt pissig --

GIJS

Dus wat zeg ik na de oorlog als mensen vragen waarom Wally's plan mislukt is? We hadden geen tijd? Geen zin?

DUBOIS

Zeggen? Tegen wie?

GIJS

Onze regering. We hebben een vrijbrief voor dertig miljoen gekregen, we kunnen er alleen niet bij.

WALLY

En er is niemand anders. U bent de enige die we vertrouwen.

Terwijl Dubois het overweegt kijk Wally even naar zijn broer, blij dat ze weer aan dezelfde kant staan --

DUBOIS

Hebben jullie het Vondelpark gezien? Ze hebben er tanks geparkeerd. Greppels. Bomen gekapt. Loopgraven. Mitrailleurkasten. Ik maakte er vroeger elke ochtend een ommetje...

Dubois kijkt met nauwelijks verborgen walging naar de lachende, drinkende Duitsers in de nachtclub. Dubois drinkt zijn glas leeg en staat op --

DUBOIS

De Rijkspostspaarbank zei je, toch?

Wally knikt. Dubois vertrekt. Wally slaat Gijs blij op zijn schouders.

85 EXT. NEDERLANDSCHE BANK - DAG

85

Ritter komt aan het einde van de dag de Nederlandsche Bank uitgelopen. Hij houdt zijn blik op de grond voor hem en merkt ineens op dat Wally en Gijs naast hem komen lopen --

WALLY

Alles is geregeld.

Ritter kijkt in lichte paniek om zich heen, doodsbang dat iemand dit gesprek kan horen --

GIJS

Promessen worden besteld, nummers doorgegeven.

RITTER

Gijs? Ik dacht dat jij ook tegen was?

GIJS

Wally kan heel overtuigend zijn.

RITTER

Jongens, ik had nooit gedacht dat... Dus nu hangt het allemaal van mij af?

Wally knikt, kijkt de oude man afwachtend aan. Ritter kijkt even naar het monumentale pand, angst in zijn ogen --

RITTER

En Rost van Tonningen?

GIJS

We doen het als hij in Den Haag zit.

RITTER

En de vervalsingen?

WALLY

Die gaan we nu maken.

RITTER

Die moeten echt perfect zijn.

WALLY

Ze worden perfect.

Ritter knikt twijfelend een akkoord. Wally schudt hem opgelucht de hand.

Maar als Wally en Gijs weglopen zien we de groeiende paniek in Ritters ogen...

86 INT. LESLOKAAL - NACHT

86

In een verlaten leslokaal met leerbanken die trapsgewijs omhoog lopen, staat Wally voor een schoolbord. Hij houdt een echte schatkistpromesse omhoog --

WALLY

Dit gaan we namaken.

Verspreid over de schoolbanken zitten Gijs, Jaap, Huub en nog een stel verzetsleden. Allemaal hun dikke winterjas aan tegen de kou. Wally geeft de promesse aan Gijs die hem voorzichtig doorgeeft aan de rest terwijl Wally op het bord begint te schrijven --

WALLY

En dat zal niet makkelijk worden.

Hij schrijft op 'Inkt', 'Papier,' en 'Drukkerijen' --

WALLY

Zoals jullie zien zitten er kleine haartjes in het papier. Blauw, groen, paars en rood. Dat papier hebben we niet, kunnen we ook niet krijgen. Maar dankzij onze vrienden van de Persoonsbewijzencentrale...

Hij wijst even naar een man die zijn hoed aantikt --

WALLY

...hebben we een manier bedacht om dat na te maken, door krasjes te maken in een glasplaat met menie. Maar we hebben dus wel die vier kleuren inkt nodig...

Wally schrijft de kleuren achter het woord 'inkt' --

WALLY

Papier moet ook precies goed zijn. Vellen groot genoeg voor twee promessen. Huub, kan jij daar achteraan?

Huub knikt en Wally schrijft zijn naam op het bord --

JAAP

En het drukken?

WALLY

Dat is het moeilijkst. Drie clichés, één voor de tekst, één voor de ondergrond, één voor de rand. En voor elke drukgang moeten we een andere kleur gebruiken. Dit zijn opties voor drukkerijen...

Wally schrijft op het bord de namen MOUTON & CO, UNION, MONOPOLE achter 'drukkerijen'. Hij kijkt even naar de man van de Persoonsbewijzencentrale, die knikt dat hij erachteraan gaat. Wally schrijft 'PBC' achter 'drukkerijen' --

JAAP

En de tekst?

WALLY

Dat wordt handwerk. En zie je die stempel? Die moet ook nagemaakt. En ik hoef jullie niet te vertellen dat het snel moet, mannen. De bodem van de kas komt in zicht. En dat bedoel ik letterlijk.

GIJS

En de inkt?

WALLY

Dat regel ik. Ik heb morgen een afspraak met iemand die ons flessen kan verkopen. Werkt ook voor het Parool. Ja? Weet iedereen wat hij moet doen?

Er wordt geknikt. Wally haalt een natte spons uit een emmer en veegt het bord met een grote haal weer schoon.

87 EXT. KAPPERSZAAK - DAG

87

Buiten is het koud en grauw. Wally komt de straat inlopen en kijkt rond. Aan het einde van de straat ziet hij een HERENKAPPERSZAAK op de begane grond.

POV vanuit een raam. Iemand ziet Wally naderen...

Wally kijkt om zich heen. De kust lijkt veilig. Hij loopt in de richting van de kapperszaak.

Wally loopt naar de kapperszaak en kijkt naar binnen.

Het is er stil, op een enkele klant na die net geknikt is door de KAPPER, en een KAPPERSLEERLING die wat haren bij elkaar veegt.

Zodra de kapper Wally ziet, richt hij zich geschrokken op. Wally kijkt naar de eerste verdieping. De gordijnen zijn dicht. Niks te zien.

Wally wil in het portiek aanbellen bij de eerste verdieping, maar voordat hij dat kan doen, TREKT de kapper de deur open, pakt zijn arm en trekt hem vrij dwingend de zaak in --

88 INT. KAPPERSZAAK - DAG

88

-- en gebaart Wally dat hij zich snel van jas en hoed moet ontdoen.

KAPPER

Boft u even, normaal is het op dit
uur stervensdruk, maar vandaag, ik
weet niet wat er is. Scheren?

Het overvalt Wally, maar hij begrijpt dat er iets loos is.

Hij trekt jas en hoed uit en laat zich meevoeren naar de kappersstoel. De laatste klant knikt Wally kort toe wanneer hij vertrekt.

Er hangt een onheilspellende sfeer.

De kapper slaat een grote kapmantel om Wally heen en duwt zijn hoofd naar achteren. Pakt zijn kwast en begint Wally's gladgeschoren kin royaal in te zepen. Nerveus --

KAPPER

Het weer is van slag vandaag.
Dreigende lucht. Ik vertrouw het
niks.

Met zijn gezicht VERSCHOLEN onder het overdadige schuim, blijft Wally stil liggen wachten, terwijl hij zoveel mogelijk via de spiegel probeert te zien wat er aan de hand is.

Het houten plafondkraakt. Stof dwarrelt tussen de planken naar beneden. Plotseling klinkt GESTOMMEL boven, en stemmen die hard SCHREEUWEN, in het Duits.

De kapper wet zijn mes, met trillende handen.

Dan buigt hij zich over Wally's kin. Het mes trilt mee met zijn hand.

KAPPER

Zo. Nou. Daar komt ie.

Hij begint te scheren. Zwarte laarzen BONKEN de trap af.

POV Wally, via de spiegel -- Achter het glas van de deur verschijnen TWEE SD-ERS die een bloedende verzetsman geboeid afvoeren. Oelschlägel komt er achteraan gelopen.

Wally en de kapper kijken zwijgend toe, het mes hangt in de lucht. De gevangengenomen verzetsman kijkt de kapper een ogenblik aan.

Opeens komt er leven in de man -- hij kan zich los wrikken en rent de straat op --

Hij kan helaas niet ver komen, want er volgt een SCHOT.

In de kapperszaak durft niemand adem te halen.

De verzetsman ZAKT in elkaar. Maar is nog niet dood. Oelschlägel maakt de klus af met een tweede SCHOT in zijn achterhoofd.

De verzetsman valt DOOD neer op straat.

Wally schrikt zich rot. De oorlog is nog nooit zo dichtbij gekomen.

De SD'ers slepen het lijk van de man uit het zicht.

De kappersleerling begint aarzelend weer te bezemen.

Plotseling komt Oelschlägel TERUG.

Hij posteert zich voor de glazen deur en kijkt naar binnen, alsof hij het niet vertrouwt.

Een doodeng moment.

De ogen van Wally ontmoeten die van Oelschlägel in de spiegel.

Wally wendt zijn blik naar het plafond. Hij ademt diep in en uit.

De kapper vervolgt het scheren, ondanks zijn bevende handen, in een poging geen argwaan te wekken.

Uiteindelijk draait Oelschlägel zich om en vertrekt.

Iedereen zwijgt. De kapper trilt nu zo dat verder scheren uitgesloten is.

De twee mannen kijken elkaar aan. De kapper legt het mes terug.

WALLY

Dank u wel.

De kapper durft eindelijk weer adem te halen --

WALLY

Vakwerk.

De man knikt opgelucht.

89 EXT. FOTOZAAK - DAG**89**

Even later dwaalt Wally over straat. Nog half in shock. Hij kijkt gespannen om zich heen -- klopt het dat voorbijgangers hem vreemd aankijken?

Ook lijkt het of er plotseling overal GEÛNIFORMEERDE DUITSERS rondlopen die achterdochtig naar hem kijken.

Bij een fotozaak houdt Wally stil. Kijkt in de etalage naar de portretten -- blije gezichten op de foto's. Met de tekst "Leg uzelf vast op de zilveren plaat, het perfecte aandenken!!!"

Hij kijkt naar het te blije gezin in de etalage, verlegt dan zijn focus naar de weerspiegeling van zichzelf.

Wally neemt een besluit en gaat naar binnen.

90 INT. FOTOZAAK - DAG**90**

Een camera op statief, een zwart doek, met daaronder een FOTOGRAAF. Die heft zijn arm.

WALLY, op een kruk tegen een achtergronddoek, kijkt naar het punt dat de fotograaf aanwijst. Zeer ernstige blik.

Een FLITSLICHT -- en een onwillekeurige schrikreactie bij Wally.

91 INT. SD GEBOUW - GANG - DAG**91**

Van Berkel loopt smekend achter de hevig ontstemde Oelschlägel aan, door een lange gang in het SD gebouw --

VAN BERKEL

Meine Informationen waren richtig.

OELSCHLÄGEL

Sie verarschen uns, Herr van Berkel. Ich glaube, ich werde jetzt Ihre Frau aufsuchen.

VAN BERKEL

Meine Frau?

OELSCHLÄGEL

Sie dachten Ich wusste nicht dass Sie und Jeanette eine Beziehung haben?

VAN BERKEL

(zwak)

Stimmt ja gar nicht..!

Oelschlägel is niet onder de indruk en loopt door, Van Berkel moet moeite doen hem bij te houden --

VAN BERKEL
Sie wird Ihnen nicht glauben.

OELSCHLÄGEL
Meine Erfahrungen sind da anders.

VAN BERKEL
Und Jeanette? Wann kommt sie frei?

Oelschlägel loopt door. Van Berkel blijft staan, woede borrelt in hem op --

VAN BERKEL
Lassen Sie sie gehen!

Meerdere mensen in de gang kijken op. Oelschlägel draait zich om, razend. Hij loopt net terug om Van Berkel de les te lezen als hij wordt tegengehouden door Viebahn.

De twee mannen hebben een kort overleg, Van Berkel kan het niet horen omdat hij te ver weg staat.

Uiteindelijk stapt Viebahn, duidelijk Oelschlägels meerdere, op Van Berkel af. Hij spreekt hem in het DUIITS aan --

VIEBAHN
Sagt Ihnen den Namen 'Van Tuyl'
etwas?

VAN BERKEL
Nein.

VIEBAHN
Schade. Wir könnten viel
füreinander tun.

VAN BERKEL
Was macht diese Person?

VIEBAHN
Er finanziert den Widerstand. Hier
und im ganzen Land.

VAN BERKEL
Lassen Sie Jeanette gehen, und ich
werde ihn finden.

Viebahn bekijkt hem twijfelend --

VAN BERKEL
Es geht nicht ohne sie. Sie hat die
Verbindungen, ich nicht.

Viebahn overlegt even met Oelschlägel. 'Wat hebben we te verliezen' lijkt de toon te zijn. Dan kijkt Viebahn een laatste keer naar Van Berkel --

VIEBAHN

Na dann... Waidmannsheil!

Van Berkel kan het bijna niet geloven. Oelschlägel lijkt ontstemd.

92 EXT. HUIS VAN BEWARING - NACHT

92

Van Berkel staat zenuwachtig buiten het huis van bewaring aan de Weteringschans te roken. Als Jeanette naar buiten komt, snelt hij naar haar toe. Jeanette is bekaf en ziet er bleek uit.

Van Berkel omhelst haar en troost haar.

93 INT. HUIS WALLY - WOONKAMER - NACHT

93

Tilly staat met het fotoportret van Wally in haar hand. Ze is erg geschrokken van wat Wally haar net heeft verteld --

TILLY

Waren ze daar voor Van Tuyl?

WALLY

Moeilijk te zeggen. Het kan.
(hij wil niet liegen)
Waarschijnlijk.

Tilly kijkt naar de foto die ze net gekregen heeft. Ze snapt het nu --

TILLY

Je gaat weg...

WALLY

Ja. Voor de veiligheid.

Een moeilijk moment voor beiden.

94 INT. HUIS WALLY - SLAAPKAMER KINDEREN - NACHT

94

Die avond. Twee betrokken gezichtjes. Wally zit op de rand van het bed van Aadje. Aan de andere kant ligt Attie --

AADJE

Waarom?

WALLY

Omdat ik het heel erg druk heb. Zo druk dat ik niet steeds naar Zaandam kan komen. Het is beter dat ik dan bij mijn werk blijf.

ATTIE

Op de grote bank?

WALLY

Nee. Ander werk.

AADJE

Wanneer kom je weer terug?

WALLY

Dat weet ik nog niet. Maar op een dag is het klaar en dan klimmen we samen weer in de hoogste bomen. Jullie voorop. Goed?

Hij staat op, buigt zich voorover en kust zijn kinderen --

WALLY

Lief zijn voor mama, hè?

Aadje klemt zijn armen om Wally's hals. Wally zakt op het bed. Aait zijn zoon over zijn hoofd. Wiegt hem.

95 EXT. HUIS WALLY - NACHT

95

Wally en Tilly bij de voordeur. Hij heeft zijn koffer bij zich --

TILLY

Weet ik waar je bent?

WALLY

Nee. Beter van niet. Maar ik bel je, zo vaak als ik kan.

Tilly kan met moeite haar tranen terugdringen. Wally neemt haar in zijn armen --

WALLY

Redden jullie het wel, al die tijd zonder mij..?

TILLY

Hou je op.

Wally veegt Tilly's tranen weg. Tilly lacht en kust hem. Dan vertrekt Wally, de koude nacht in.

96 INT. ONDERDUIKADRES WALLY - NACHT**96**

Wally zit op het bed van een kleine zolderkamer. Hij heeft nog steeds zijn jas aan tegen de kou. De opgewekte houding die hij tegenover Tilly had is helemaal weg. Hij gaat op het bed liggen en probeert te slapen.

97 INT. DRUKKERIJ - NACHT**97**

Een DRUKKER, extreem geconcentreerd, maakt kleine krasjes in een glasplaat die is besmeerd met menie. Het is vrijwel pikdonker in de grote drukkerij. DRUKKERIJPERSONEEL staat toe te kijken, net als Wally die een kaars nabij houdt.

CUT TO:

Het uiteindelijke CLICHÉ wordt met een DEGELPERS op de vellen papier gedrukt. De drukker toont Wally het resultaat. Het is een goeie imitatie van het promesse-papier en Wally is tevreden --

WALLY

Vakwerk.

DRUKKER

Dit is pas de eerste stap. De moeilijkheid zit hem erin dat-

RUMOER in de ruimte. Een ZAKLAMP schijnt door de ramen naar binnen. Wally, de drukker en het personeel verstoppen zich zo snel mogelijk achter de grote persen. De drukker fluistert doodsbang naar Wally --

DRUKKER

Je bent gevolgd!

WALLY

Nee, dat kan niet.

DRUKKER

Heb je een wapen?

Wally schudt van nee. De drukker is bang en woedend tegelijk. Hij slaat een kruisje terwijl het geluid van een OPENGAANDE DEUR hoorbaar is. Het licht schijnt door de drukkerij nu, het jankende geluid van een knijpkat --

JAAP (O.S.)

Van Tuyl?

Wally herkent de stem, staat op en ziet tot zijn verbazing Jaap Buys staan. Hij haalt opgelucht adem en staat op --

WALLY

Wat doe jij hier?

JAAP
 Het is mis. Van den Berg...

98 EXT. STRAAT - DAG

98

In korte JUMPCUTS zien we wat er met Van den Berg is gebeurd.

*Hij arriveert bij een adres, kijkt goed om zich heen --

*Hij klopt aan volgens een code --

*Hij ziet door het glas in de deur dat er iets mis is, rent weg --

*SCHOTEN door het glas --

*Van den Berg wordt in zijn schouder geraakt, valt op de grond --

*Ineens overal Duitse soldaten --

*Van den Berg wordt opgeraapt en ingeladen --

99 INT. DRUKKERIJ - TERUG

99

Wally is ontdaan van het nieuws over Van den Berg --

WALLY
 Zijn we verraden?

JAAP
 Het kan toeval zijn. Gaat hij praten?

WALLY
 Van den Berg? Nee. Uitgesloten.

JAAP
 Hij kent je echte naam...

WALLY
 Van den Berg praat niet.

De drukker komt van een afstandje aangelopen. Hij vangt de laatste woorden van Jaap op --

JAAP
 Misschien moeten we stoppen.

WALLY
 We kunnen niet stoppen, we hebben het papier nu...

DRUKKER

En dat is alles wat ik voor jullie
ga maken. Sorry, ik heb geen zin in
moffen aan m'n deur.

Wally kijkt de drukker gefrustreerd aan maar de man is
vastbesloten.

100 INT. BEURS - RONDGANG - DAG

100

Wally, Gijs en Huub lopen door de rondgang van het
beursgebouw en overleggen op stille toon --

GIJS

Iets gehoord over Van den Berg?

WALLY

Niks. Maar die praat niet.

HUUB

Uiteindelijk praat iedereen. Als ze
maar lang genoeg doorgaan.

GIJS

We kunnen proberen hem vrij te
kopen?

Wally overweegt het, komt dan tot een conclusie --

WALLY

Kan niet, dan ontdekken ze hoe
waardevol hij is. Dan brengen we
hem *juist* in gevaar.

GIJS

We kunnen hem daar toch niet laten
rotten?

Wally klemt zijn kaken op elkaar, hij vindt het zelf ook
verschrikkelijk maar hij heeft geen keuze --

WALLY

We hebben het papier, Jaap heeft
een nieuwe drukkerij gevonden, Huub
de inkt...

HUUB

Ja, over die inkt... Die zak wil
ineens een stuk meer geld.

WALLY

Wat? Hoeveel meer?

HUUB

Twintigduizend. Hij weet dat we
geen keuze hebben.

Wally zakt gefrustreerd op een bankje neer. Gijs probeert op hem in te praten --

GIJS

Betaal die vent gewoon.

WALLY

Waarmee? Het geld vliegt de deur uit, Gijs.

GIJS

Zeg hem dat we hem pas betalen als we het geld hebben dan.

WALLY

(een beter idee)

Huub, heb jij die Duitse uniformen nog?

Huub knikt en kijkt Wally verbaasd aan. Wat is hij van plan?

101 EXT. AMSTERDAM - STRAAT - NACHT

101

VERKAIK (type tweedehandsautoverkoper) loopt over straat als er plotseling een auto met PIEPENDE BANDEN voor hem tot stilstand komt. Voor hij iets kan doen krijgt hij van achteren een zak over zijn hoofd en wordt alles ZWART...

102 INT. MORTUARIUM - NACHT

102

Als de zak van Verkaiks hoofd wordt getrokken moet hij eerst zijn ogen aanpassen aan de donkere ruimte...

Hij ligt op de porseleinen snijtafel van een mortuarium. Licht vanaf de gang, schaduwen door de hele ruimte, overal metalen snij-instrumenten en twee DUITSE SOLDATEN die hem beschuldigend aankijken. Verkaik is doodsbang.

Eén van de Duitse soldaten herkennen wij als Jaap Buys. Jaap spreekt in overtuigend DUIJS --

JAAP

Sie glauben also, dass Sie diess
Zeug unbestraft an den Widerstand
verkaufen können?!

Verkaik schrikt, probeert zich te herstellen --

VERKAIK

Ist doch nur ein bisschen Inkt...

JAAP

Und was werden die mit dieser Tinte
drucken? Ausweise! Zeitungen!
Glauben Sie, dass wir Idioten sind?

VERKAIK

Und was machen Sie mit mich?

JAAP

Das hängt davon ab, was Sie für uns tun.

VERKAIK

Ich kann zahlen...

JAAP

Wieviel?

VERKAIK

Vijftausend..?

JAAP

Zehntausend. Morgen.

VERKAIK

Morgen!? Dass kann nicht.

Jaap loopt dreigend op hem af en Verkaik bindt snel in --

VERKAIK

Oké, oké! Morgen.

103 INT. BEURS - RONDGANG - DAG

103

Verkaik, met een zware tas, schuifelt doodsbang het beursgebouw binnen. Hij kijkt om zich heen, gaat dan in een houten nisje zitten waar Wally de krant zit te lezen --

VERKAIK

Van Tuyl..?

WALLY

Heb je de inkt?

VERKAIK

Ja. Kolere man, waarom hier?

WALLY

Hier is geen samenscholingsverbod. Ik heb alleen een probleem met het geld, ik kan er pas over drie dagen bij.

VERKAIK

Wat? Nee, ik heb het vandaag nodig!

WALLY

Het spijt me zeer, ik heb het niet. Neem je inkt maar weer mee dan.

VERKAIK

Hoeveel heb je wel?

WALLY

Ik dacht dat jij het niet voor
minder dan twintig wilde doen?

VERKAIK

Er is wat veranderd in mijn
situatie. Vijftien? Kan je vijftien
doen?

Wally schudt zijn hoofd --

VERKAIK

Tien dan? Alsjeblieft...

Wally kijkt Verkaik eens goed aan, zucht dan alsof hij voor
deze ene keer met zijn hand over het hart zal strijken --

WALLY

Tien kan net.

VERKAIK

Goddank. Van Tuyl, je bent een
held.

WALLY

Dank je. Volg hem, hij betaalt je.

Wally wijst naar Huub, die in een ander nisje zit. Hij staat
op en loopt weg. Verkaik schudt Wally fanatiek de hand,
loopt dan achter Huub aan, terwijl Wally de flessen inkt
controleert die in de zak zitten. Een kleine glimlach kan
hij niet onderdrukken.

104 INT. MORTUARIUM - NACHT

104

Verkaik keert terug in het mortuarium. Een volle envelop in
zijn hand. Hij zoekt om zich heen, fluistert zo hard als hij
durft in het Duits --

VERKAIK

Hallo?

Hij schrikt zich rot als Jaap ineens vlak voor hem
verschijnt in zijn Duitse uniform. Verkaik geeft hem angstig
het geld. Jaap telt het na, stopt het dan weg --

JAAP

Das hier war das letzte Mal. Wir
werden Sie finden!

VERKAIK

Natürlich. Dank u. Dank u.

En hij maakt dat hij wegkomt. Jaap kijkt hem met plezier na.

105 INT. KLEINE DRUKKERIJ - NACHT**105**

DRUKKER #2, in een kleine drukkerij, brengt een laag inkt aan op een cliché, wat vervolgens naar een trapdegelpers wordt gebracht door hem en zijn personeel.

Wally, Gijs, Huub en Jaap staan toe te kijken. Huub en Jaap zijn wat lacherig over de actie met Verkaik --

JAAP

Volgens mij hadden we nog geld toe kunnen krijgen.

HUUB

Ja. En een stuk makkelijker dan Rost van Tonningen beroven.

JAAP

Hee, weet je wat het verschil is tussen Rost van Tonningen en de Nederlandse vlag? Ze worden-

Wally draait zich geïrriteerd om en onderbreekt hun gelach --

WALLY

Vergeet even niet dat Van den Berg op dit moment in een cel zit, ja? Elke dag vrijheid hebben wij omdat hij zijn mond houdt. En denk maar niet dat ze dat makkelijk voor hem maken.

Huub en Jaap knikken schuldbevestigend. Gijs bekijkt zijn broer met enige zorg. Hij lijkt moeier dan ooit.

106 INT. SD GEBOUW - CEL - NACHT**106**

Een donkere, kale, koude cel. Zacht GEKREUN. In een hoek ligt Van den Berg op de grond, alsof hij daar is neergesmaakt en achtergelaten. Hij zit onder het bloed. Zijn arm is zichtbaar gebroken. Zijn schotwond amper behandeld.

Een strook LICHT valt op hem als de celdeur opengaat. Een NON verschijnt in de deuropening, een metalen dienblad met een bak grijze drab erop in haar handen.

Ze zet het bakje neer. Kijkt even achter zich, knielt dan bij Van den Berg neer --

NON

Ik bid voor u.

Van den Berg kijkt haar niet-begrijpend aan --

NON
 Als u wilt kan ik mensen
 waarschuwen. Is er iemand? Een
 adres?

Van den Berg kijkt de vrouw lang aan... schudt dan van nee.
 De non staat op en verlaat de cel.

107 INT. SD GEBOUW - GANG CELLENCOMPLEX - NACHT 107

De non sluit de celdeur achter zich en loopt door de gang.
 Ze komt aan bij twee mannen die op haar staan te wachten.
 Viebahn en Rost van Tonningen. Ze schudt haar hoofd. Rost
 Van Tonningen is des duivels.

Viebahn geeft een knikje aan een GEVANGENENBEWAARDER die op
 orders wacht.

108 EXT. OPEN TERREIN - HORIZON - DAG 108

Van den Berg zit op zijn knieën in een open veld, samen met
 een paar andere GEVANGENEN.

Zijn laatste momenten. Achter hem staat een VUURPELTON. Er
 klinkt een in het Duits geschreeuwd bevel.

Van den Berg draait zich met zijn laatste energie om en
 kijkt de vijand recht in het gezicht.

SCHOTEN klinken. Van den Berg valt samen met zijn kameraden
 in het gras.

109 EXT. STOOTERSPLAS - ONDER WATER - DAG 109

Terug bij de abstracte beelden van het begin. We zien iets
 meer. De donkere vorm heeft de vorm van een ZEILBOOT, alleen
 ligt hij plat op het water, gekapseisd.

Een stel SPARTELENDE BENEN onder het grote zeil. Eén van de
 benen zit verstrikt in een lijn.

We komen boven water. Een klein beetje lucht tussen het
 wateroppervlakte en het zeil. Een KLEINE JONGEN zit hier
 beklemd. Hij haalt wanhopig kleine teugjes adem, wordt
 steeds terug onder water geduwd door het zware zeil. Met de
 weinig lucht die hij heeft SCHREEUWT hij om hulp --

110 INT. ONDERDUIKADRES WALLY - NACHT 110

Wally SCHREEUWT het uit op zijn onderduikplek. De telefoon
 die hem het nieuws over Van den Berg bracht in zijn hand.
 Hij slaat met de hoorn tegen de muur.

Gijs kijkt hem geschrokken aan. Hij neemt voorzichtig de telefoon uit handen van Wally en legt hem op de haak.

Gijs kijkt naar zijn broer, die is op de grond gezakt, zit met zijn rug tegen de muur met zijn ogen gesloten --

GIJS
Van den Berg?

Wally knikt --

GIJS
Dan is het duidelijk. We stoppen.

WALLY
We kunnen niet stoppen. Er zijn teveel mensen afhankelijk van ons.

GIJS
Van ons? Of van jou? Wat wil je nou eigenlijk bewijzen hier?

Wally kijkt zijn broer intens beledigd aan. Gijs neemt een beslissing --

GIJS
Ik stop. Ik moet aan m'n gezin denken. En als je slim bent...

Gijs ziet de blik in Wally's ogen en maakt zijn zin niet af. Dan vertrekt hij.

Wally blijft in zijn eentje achter, zittend tegen de muur van de koude zolderkamer.

111 INT. FIETSEMAKER - DAG

111

Huub stopt een rolletje geld in een zadelpen, spreekt een koerierster die buiten beeld staat aan --

HUUB
Dit is voorlopig je laatste ritje. Ze zeggen dat er op het platteland nog genoeg te eten is, dus als je langs boerderijen komt...

De koerierster blijkt Jeanette te zijn, een fanatieke blik in haar ogen --

JEANETTE
Kan ik niet wat anders doen?

HUUB
Wat anders?

JEANETTE

Als ik niet meer hoef rond te fietsen, dan kan ik op een andere manier helpen, toch?

Huub kijkt haar eens goed aan, overweegt dat aanbod.

112 INT. HUIS JEANETTE - SLAAPKAMER - DAG

112

Jeanette en Van Berkel liggen met elkaar in bed. Veel lagen dekens om warm te blijven --

JEANETTE

Ze hebben elke maand een andere locatie nodig om te vergaderen. Nooit tweemaal op dezelfde plek.

VAN BERKEL

Wat is dat voor groep dan?

JEANETTE

Weet ik ook niet precies, maar ze zijn heel groot. En ik mag nu een plek voor ze gaan regelen.

Van Berkel denkt even na --

VAN BERKEL

Kan op mijn kantoor. Daar is het veilig.

JEANETTE

Echt?

VAN BERKEL

Tuurlijk. Ik zorg dat er niemand is.

Jeanette zoent hem dankbaar.

113 INT. KLEINE DRUKKERIJ - NACHT

113

Drukker #2 loopt langs het drukkerijpersoneel dat met minimaal licht zwaar werk staat te doen op het drukken van de promessen. Hij vindt tot zijn verbazing Wally aan het einde van de rij, hard bezig met het zware drukwerk --

WALLY

Word ik in ieder geval een beetje warm.

De drukker knikt en doet zijn jas uit om Wally te helpen --

WALLY

Als we de nummers doorkrijgen, heb ik ze namelijk meteen nodig.

114 INT. KANTOOR VAN BERKEL - GANG - DAG**114**

Van Berkel in de deuropening van een Amsterdams advocatenkantoor. Hij schudt de hand van Huub en gaat hem voor zijn kantoor in --

VAN BERKEL

Welkom. Ik heb hier een ruimte waar jullie niet gestoord zullen worden.

Huub volgt Van Berkel het kantoor in. Na hem stapt ook Jaap Buys naar binnen.

115 INT. KANTOOR VAN BERKEL - BELENDENDE RUIMTE - DAG**115**

Van Berkel zit in zijn eentje in een zijkamer van het kantoorpand. In de ruimte naast hem klinkt het gedempte geluid van een vergadering. Een man of tien.

Van Berkel is op van de zenuwen. Luistert even aan de tussendeur. Kan het niet goed verstaan, hoort wel de naam 'Van Tuyl' genoemd worden.

Hij ijsbeert in de zijkamer. Kijkt naar de klok. Bijna half elf. Van Berkel houdt de secondenwijzer geconcentreerd in de gaten. Tik - tik - tik - tik ...

Precies half elf. Van Berkel maakt zich klein in een hoek van de kamer.

DE BEL gaat. GEBONK. Duitse stemmen. Meteen daarna: GESCHREEUW. En GESCHIET. Van Berkel klemt zijn oren stevig dicht en sluit zijn ogen. Het geluid klinkt dof...

Dan is het afgelopen. Van Berkel staat op. Als in een roes kijkt hij om zich heen. Kijkt door het raam naar buiten. In de achtertuin ligt een neergeschoten man, Duitse soldaten om hem heen, waaronder SD'ers Oelschlägel en Viebahn.

Van Berkel kijkt door een kier in de schuifdeur en ziet ook een bebloed lichaam in de vergaderkamer liggen. Door het raam buiten een overvalwagen.

Van Berkel loopt verdoofd naar de gang toe.

116 INT. KANTOOR VAN BERKEL - GANG - DAG**116**

De voordeur staat open. Een bloedspoor naar buiten. GESCHREEUW van Duitse soldaten in de verte.

Dan -- een KELDERLUIK wordt op een kiertje geopend. Huub kijkt Van Berkel recht aan. Van Berkel schrikt zich kapot.

HUUB

Kom! Snel!

Van Berkel kijkt de gang door. Niemand ziet hem. Hij twijfelt even... klimt dan snel het luik in wat door Huub opengehouden wordt.

117 INT. BELEGGINGSKANTOOR GIJS - KANTOOR GIJS - DAG

117

Gijs zit achter zijn bureau te werken. Jas aan, adem zichtbaar. Hij kijkt verbaasd op als de deur opengaat en Dubois binnenstapt.

Hij gaat tegenover Gijs zitten en overhandigt hem een envelop. Gijs haalt een lijst uit de envelop en bekijkt hem --

GIJS

Dit moet naar Wally, niet naar mij.

DUBOIS

En als ik Wally kon vinden dan zat ik daar nu.

Gijs sluit vermoeid zijn ogen. Hij bergt de lijsten op in zijn bureaula --

GIJS

Ik zorg wel dat hij ze krijgt.

Dubois staat op en vertrekt --

DUBOIS

(in zichzelf)

Oh, graag gedaan. Nog iets van uw gading? Een lekkere vette biefstuk misschien? U zegt het maar, hoor.

GIJS

Dank u!

Maar Dubois is al weg en Gijs heeft zijn eigen zorgen aan zijn hoofd.

118 INT. KLEINE DRUKKERIJ - NACHT

118

Gijs, de envelop van Dubois in zijn hand, loopt samen met drukker #2 door de donkere drukkerij waar hard wordt gewerkt aan het vervalsen van de promessen --

DRUKKER #2

We jakkeren al drie nachten door.
M'n vrouw denkt dat ik een liefje heb.

Hij leidt Gijs langs verschillende werktafels. Een medewerker brengt de tekst in de sjablonen aan: 'De Staat der Nederlanden verbindt zich'... Met als laatste: 'te voldoen eene som van honderdduizend gulden.'

Een ander brengt met een vervalste stempel heel nauwkeurig de datum van uitgifte en de vervaldatum aan. Gijs pakt een promesse van de stapel en gaat met zijn duim over de data. Zijn duim is zwart. Hij kijkt naar de drukker --

DRUKKER #2

Die is net pas gestempeld...

Gijs kijkt hem aan. De man lijkt niet enorm zeker van zijn zaak.

Uiteindelijk komt Gijs bij Wally aan. Hij toont de envelop --

GIJS

Kadootje.

Wally trekt de envelop uit Gijs' handen en bekijkt de lijsten. Een opgeluchte glimlach naar zijn broer.

Meteen brengt Wally de lijst naar een werkbank waar al een stapel vervalste promessen klaar ligt. Een vervalser begint de serienummers met de hand in te vullen. Een priegelwerk.

Gijs kijkt bezorgd naar zijn broer. Wally blijft kijken naar het werk van de vervalser en zegt zonder veel emotie --

WALLY

Er is gisteren een vergadering verraden. Huub kon nog net ontsnappen, maar ze hebben Jaap.

GIJS

Jaap...! Maar die praat niet. Toch?

Wally schudt van nee, maar lijkt niet geheel overtuigd. Hij ziet er niet goed uit. Gespannen, trillerig, bleek --

WALLY

Morgen zit Rost van Tonningen de hele dag in Den Haag.

Wally kijkt Gijs haast smekend aan --

WALLY

Dus we gaan morgen. Het moet morgen.

Gijs twijfelt, knikt na een lang moment zijn akkoord. Oké, morgen. Samen kijken ze naar de vervalste promessen.

119 INT. KOFFIEZAAK - DAG

119

Wally en Gijs zitten tegenover Ritter in een koffiezaak. Meer dan driekwart van de eetlijst is doorgestreept en ze zitten aan de waterige koffie.

Wally is bekaf. Gijs is gespannen. Ritter is zenuwachtig.

Gijs kijkt om zich heen, schuift dan een klein, leren koffertje onder tafel naar Ritter toe. Het is het koffertje wat we al zagen in de openingsscène --

RITTER

En ze zijn perfect?

Wally knikt van ja. Ritter wil een slok koffie nemen, maar zijn hand trilt zo dat het lepeltje tegen het kopje TINGELT. Hij zet het kopje neer. Tijd om te gaan.

De geruststellende glimlach van Gijs lijkt geen effect te hebben op Ritter. Ritter staat op, pakt het koffertje en verlaat de koffiezaak.

Wally en Gijs kijken hem na. Ze delen een bezorgde blik met elkaar.

120 INT. NEDERLANDSCHE BANK - HAL - DAG

120

Ritter loopt met de koffer de hal van de Nederlandsche Bank door.

De ogen van de PORTIER prikken in zijn rug.

In de hal hangt de Duitse vlag, boven een statieportret van Hitler. Verderop de eregalerij met directeuren, het portret van Rost van Tonningen als laatste.

Onder dat portret zitten TWEE DUITSE OFFICIEREN op een bank te praten. Als Ritter voorbij loopt, stokt hun gesprek. Ze nemen hem van top tot teen op.

Uiterlijk zo zelfverzekerd mogelijk, gaat Ritter de trap op.

121 INT. NEDERLANDSCHE BANK - KAMER RITTER - DAG

121

Ritter slaat de deur van zijn kantoor dicht en draait hem meteen op slot. Hij slaakt een diepe zucht.

Hij opent het koffertje en haalt de stapel vervalste promessen eruit. Hij bekijkt ze met een vertwijfelde blik. Zijn ze goed genoeg?

122 INT. KOFFIEHUIS - DAG

122

Gijs en Wally wachten in het koffiehuis af. Plotseling ziet Wally iets uit het raam waar hij zich kapot van schrikt.

Een DIENSTAUTO met Wehrmacht-chauffeur wordt voor de deur van de Nederlandsche Bank geparkeerd. Rost van Tonningen stapte uit --

WALLY

Hij zou in Den Haag zijn! Hij moet
de hele dag in Den Haag zijn!

Wally en Gijs kijken wanhopig toe hoe Rost van Tonningen
kalmpjes de Nederlandsche Bank binnenloopt --

GIJS

Het kan nog steeds goed gaan.

WALLY

Als Ritter ziet dat Rost van
Tonningen er is, terwijl wij
beloofd hadden dat... Ik moet hem
stoppen.

Wally maakt aanstalten om te vertrekken, maar Gijs houdt hem
tegen, fluistert op dringende toon --

GIJS

Nee, dat kan niet. Je ziet er niet
uit. Kijk nou naar jezelf,
ongeschoren, rooie ogen, je bent
afgepeigerd..!

WALLY

Wat moeten we dan!?

GIJS

Mij kennen ze daar...

Gijs staat op. Wally kijkt hem geschokt aan. Gijs blijft
zijn broer aankijken terwijl hij naar de uitgang van de
koffiezaak loopt. Hij gaat het doen, hoe bang hij ook is.

123 EXT. NEDERLANDSCHE BANK - DAG

123

Gijs loopt over straat, naar de Nederlandsche Bank toe.

We zijn dichtbij hem. Dicht op zijn huid. Luisteren naar
zijn ademhaling. Voelen zijn angst.

Hij durft niet om zich heen te kijken, toch doet hij het.

DUITSERS overal. Patrouilles. Hakenkruizen. Hoe dichterbij hij
bij de Nederlandse Bank komt, des te meer het er lijken.

Hij probeert zijn angst de baas te blijven, het lukt hem
slecht.

124 INT. NEDERLANDSCHE BANK - HAL - DAG

124

Gijs betreedt de hal, ziet in de verte Rost van Tonningen
praten met de Duitse officieren. De portier wil Gijs al
tegenhouden, maar dan roept hij --

GIJS

Meinoud!

Rost van Tonningen kijkt op, verbaasd om Gijs hier te zien.
Hij loopt op hem af en schudt hem de hand --

ROST VAN TONNINGEN

Meneer Van Hall, wat kan ik voor u
doen?

GIJS

(denkt koortsachtig na)

Ik... Ik begrijp dat u op zoek bent
naar ene 'Van Tuyl'..? Ik denk dat
ik informatie heb.

ROST VAN TONNINGEN

Wat weet u?

GIJS

Misschien kunnen we even..?

Gijs kijkt om zich heen. Niet hier. Rost van Tonningen
gebaart dat Gijs hem moet volgen. Gijs loopt achter hem aan
de bank binnen.

125 INT. NEDERLANDSCHE BANK - KAMER RITTER - DAG 125

Ritter recht zijn rug. Hij opent de deur van zijn kantoor en
stapt naar buiten.

126 INT. NEDERLANDSCHE BANK - GANG - DAG 126

Ritter loopt door de gang naar het trappenhuis. Passeert dan
tot zijn grote schrik Rost van Tonningen met Gijs in zijn
kielzog. Rost van Tonningen is teveel in gedachten verzonken
om Ritter op te merken. Gijs geeft Ritter een klein knikje
in het voorbijgaan.

Ritter kijkt snel van Gijs weg en loopt door.

127 INT. NEDERLANDSCHE BANK - KELDER - DAG 127

Ritter komt zenuwachtig aanlopen in de slechtverlichte
waardekelders van de bank. De KELDERMEESTER doet zijn werk
bij kaarslicht en kijkt verstrooid op als Ritter voor zijn
bureau verschijnt --

KELDERMEESTER

Meneer Ritter.

Ritter slikt, zoekt naar woorden --

KELDERMEESTER

Kan ik u helpen?

RITTER

Ik kom- ik kom voor de...
promessen.

KELDERMEESTER

Welke promessen?

RITTER

Van de Rijkspostspaarbank. Die
liggen hier in depot als het goed
is.

KELDERMEESTER

En wat is er met die promessen?

RITTER

Die moet ik meenemen.

KELDERMEESTER

Op wiens bevoegdheid?

Ritter slikt. Een zweetdruppel sijpelt langs zijn voorhoofd
naar beneden.

128 INT. NEDERLANDSCHE BANK - DIRECTIEKAMER - DAG

128

Rost van Tonningen gaat Gijs voor de directiekamer van de
bank in. Een lange tafel die we herkennen van het begin van
dit verhaal. Ze nemen plaats, Rost van Tonningen kan zijn
nieuwsgierigheid niet langer bedwingen --

ROST VAN TONNINGEN

Van Tuyl?

GIJS

Van Tuyl. Ja, een schuilnaam
natuurlijk. Maar ik vang hem steeds
vaker op. Bankiers onder elkaar, je
praat wat af.

ROST VAN TONNINGEN

En?

GIJS

Volgens mij is Van Tuyl
verantwoordelijk voor het
financieringen van een groot deel van
de Nederlandse illegaliteit...

Rost van Tonningen knikt gretig, want het bevestigt wat hij
zelf ook denkt. En verder? Gijs denkt snel na hoe hij dit zo
lang mogelijk kan rekken.

129 INT. NEDERLANDSCHE BANK - KELDER - DAG

129

Ritter heeft nog steeds grote moeite met de keldermeester --

KELDERMEEESTER

Die promessen verlaten het depot
eigenlijk nooit.

RITTER

Het is een opdracht van de... van
een of andere Duitse ambtenaar.

KELDERMEEESTER

Wie dan?

RITTER

Zijn naam... die ontglipt me even.
Hij- hij wil de gereserveerde
promessen controleren want hij
denkt dat er nagemaakte in omloop
zijn.

KELDERMEEESTER

Onmogelijk. Die promessen zijn niet
na te maken.

RITTER

Ja. Ja, ik denk toch dat ik ze
beter mee kan nemen zodat hij zelf
kan controleren-

KELDERMEEESTER

Hoeveel exemplaren gaat het over?

Ritter zoekt even paniekerig in zijn zak, haalt dan een
briefje tevoorschijn met een lange lijst serienummers --

KELDERMEEESTER

(zuchtend)
Dit is zeer ongebruikelijk...

RITTER

Ja, echt iets voor die moffen, hè.

Ritter lacht hard. Te hard. De keldermeester reikt naar zijn
telefoon --

RITTER

Wat doet u?

KELDERMEEESTER

Ik bel voor bevestiging.

RITTER

Mag ik je eraan herinneren dat ik
je baas ben?

KELDERMEEESTER

Rost van Tonningen is mijn baas.
(in telefoon)
Ja, met Bakker. Is ie d'r? Ja, er
is haast bij.

Hij kijkt even vragend naar Ritter. Toch? Ritter kan alleen maar knikken.

130 INT. KOFFIEHUIS - DAG

130

Wally zit nog steeds in de koffiezaak tegenover de Nederlandsche Bank. Hij kijkt op de klok en kan hier niet langer nutteloos blijven wachten. Hij vertrekt.

131 INT. NEDERLANDSCHE BANK - DIRECTIEKAMER - DAG

131

Gijs nog steeds aan het woord --

GIJS

...en het kan dus niet anders dat iemand die stakende machinisten betaalt. En dat is ook weer: Van Tuyl.

TRRRRRRING -- de telefoon op het bureau gaat. Gijs schrikt, maar Rost van Tonningen negeert het --

ROST VAN TONNINGEN

Dat is ons bekend. Wat ik nodig heb is zijn echte naam.

TRRRRRRING --

GIJS

Die heb ik niet. Wel een mogelijke andere naam die hij gebruikt.

TRRRRRRING --

ROST VAN TONNINGEN

'De olieman'? Die ken ik al.

Rost van Tonningen reikt naar de telefoon --

GIJS

De olieman? Nee, niet de olieman.

TRRRRRRING -- Rost van Tonningen heeft de hoorn opgenomen...

GIJS

Van den Berg.

Rost van Tonningen schrikt. Hij legt de hoorn meteen weer neer en verbreekt de verbinding. Gijs heeft zijn aandacht.

131X EXT. NEDERLANDSCHE BANK - DAG

131X

Wally loopt naar de ingang van de Nederlandsche Bank toe. Maar als hij bijna bij de deur is, ziet hij twee patrouillerende Duitse soldaten zijn kant opkomen.

Wally verandert snel van richting en stapt een telefooncel in. In de cel doet hij net hij een nummer draait, maar hij houdt eigenlijk de uitgang van de Nederlandsche Bank strak in de gaten.

132 INT. NEDERLANDSCHE BANK - KELDER - DAG

132

De keldermeester heeft de telefoon inmiddels opgehangen en schudt voorzichtig het hoofd --

KELDERMEEESTER

Het lijkt me het beste als we dit op een later tijdstip regelen.

RITTER

Dus dan moet ik weer helemaal terugkomen?

KELDERMEEESTER

Er zijn procedures, meneer Ritter.

De keldermeester kijkt Ritter verontschuldigend aan en Ritter draait zich in een automatisme van hem weg. Hij heeft gefaald.

Maar na twee stappen blijft hij stilstaan. En nu komt er iets in hem naar boven wat we nog niet eerder zagen: woede.

BAM! Ritters vuist landt op het bureau van de keldermeester --

KELDERMEEESTER

Hé!

RITTER

Jij gaat nu *ogenblikkelijk* die promessen voor me halen, begrepen? En dat doe je met een lach op je gezicht. En je schrijft al die nummers keurig op, zonder te klagen, en dan schrijf je mij een reçu uit. En als je daarmee klaar bent dan bedank je me. Vraag me waarvoor.

KELDERMEEESTER

Waarvoor..?

RITTER

Omdat ik niet naar boven ben gegaan om me over jou te beklagen bij Rost van Tonningen.

KELDERMEEESTER

Ik wou niet-

RITTER

Want als *die* hoort dat er in zijn eigen kelder iemand loeihard aan het werk is om het de Duitsers zo lastig mogelijk te maken? Dan heb jij een heel groot probleem. Dan werk jij misschien wel voor het verzet zelfs. Klopt dat? Werk jij voor het verzet?

KELDERMEESTER

Nee, meneer...

RITTER

Nou, *hup dan!* Ik heb verdomme nog meer te doen.

De keldermeester snelt weg en Ritter haalt een paar keer diep adem, verbaasd om zichzelf.

133 INT. NEDERLANDSCHE BANK - GANG - DAG 133

Ritter loopt door een gang, een zware doos onder zijn arm. Hij veegt zijn zweetdruppels weg.

134 INT. NEDERLANDSCHE BANK - KAMER RITTER - DAG 134

Terug op zijn kamer laat Ritter de zware doos met een PLOF op zijn bureau vallen. Hij haalt er de echte promessen uit en verwisselt ze met de valse promessen uit het koffertje.

Hij sluit de doos weer en vertrekt uit zijn kamer.

135 INT. NEDERLANDSCHE BANK - DIRECTIEKAMER - DAG 135

Gijs probeert nog steeds tijd te rekken maar Rost van Tonningen is het zat --

ROST VAN TONNINGEN

Onmogelijk zeg ik u. Als Van den Berg Van Tuyl was, dan was de illegaliteit allang in elkaar geklapt, maar het is sterker dan ooit.

GIJS

Oh. Ja, misschien. U zult het beter weten, uw connecties zijn beter dan de mijne.

ROST VAN TONNINGEN

Als er verder niks meer is? Dan dank ik u voor uw informatie.

Rost van Tonningen staat geïrriteerd op. Gijs ook --

GIJS
U bent druk natuurlijk.

Een minzame glimlach van Rost van Tonningen.

136 INT. NEDERLANDSCHE BANK - KELDER - DAG

136

De keldermeester duwt zijn bril extra goed op zijn neus en houdt de kaars dichterbij, om de nummers te controleren van de (valse) promessen die Ritter zojuist heeft teruggebracht --

KELDERMEEESTER
Tweehonderdvierendertig,
tweehonderdvijfendertig...

Ritter wacht ongeduldig af terwijl de keldermeester een promesse bij het licht houdt --

KELDERMEEESTER
Zit er altijd zo'n gloed op?

De keldermeester wrijft met zijn duim over een van de promesses -- over de data.

Hij haalt zijn duim weg.

Zijn duim is schoon, de data zijn ongeschonden.

137 INT. NEDERLANDSCHE BANK - GANG - DAG

137

Rost van Tonningen gaat Gijs voor door de lange gang, in de richting van de uitgang.

138 INT. NEDERLANDSCHE BANK - HAL - DAG

138

Rost van Tonningen doet Gijs uitgeleide --

ROST VAN TONNINGEN
U vindt het verder wel? Goiedag.

Rost van Tonningen draait zich om en botst bijna tegen Ritter op. Die staat daar met het koffertje met promessen in zijn handen en kijkt Rost van Tonningen geschrokken aan --

ROST VAN TONNINGEN
Wat is er, Ritter?

Ritter zoekt naar woorden en kan ze zo onder het oog van zijn gevreesde baas niet vinden --

ROST VAN TONNINGEN
Nou?

Gijs ziet het koffertje in Ritters hand en grijpt in --

GIJS

Oh, is dat mijn koffertje?

RITTER

Ja, die vond ik eh...

Hij wijst vaag achter zich en wil het koffertje aan Gijs geven. Gijs wil het aannemen, maar Rost van Tonningen is eerder. Hij pakt het handvat beet en bekijkt het koffertje aandachtig. Dan richt hij zijn blik op Gijs. Na een lang moment --

ROST VAN TONNINGEN

Een echte Swaine & Adeney. Brits...
Mag niet, hè.

GIJS

Het is een familiestuk.

Rost van Tonningen knikt goedkeurend, geeft Gijs de koffer en loopt weg. Gijs draait zich om en loopt het gebouw uit, de koffer met echte promessen stevig onder zijn arm geklemd.

139 EXT. NEDERLANDSCHE BANK - DAG

139

Gijs loopt de bank uit. Wally komt meteen de telefooncel uit en rent hem haastig tegemoet --

GIJS

Doorlopen.

WALLY

Heb je ze?

GIJS

Laat die geallieerden in godsnaam
opschieten, want ik doe dit niet
nog een keer.

Gijs glimlacht naar zijn broer. Die moet moeite doen niet in juichen uit te barsten. Snel lopen ze de hoek om --

GIJS

Niet te vroeg juichen, we hebben
het geld nog niet...

140 INT. BANK 1 - DAG

140

Henri ter Meulen, de bankier uit het zwembad, loopt met zwierige tred en het herkenbare koffertje gevuld met echte promessen, bankgebouw 1 binnen.

Hij wordt ontvangen door Bankier 1. Ze schudden elkaar de hand.

- 141 EXT. BANK 2 T/M 6 - DAG 141**
- Henri loopt in een paar SNELLE SHOTS verschillende andere bankgebouwen in, telkens met het bekende koffertje.
- 142 INT. KANTOREN BANKIERS 2 T/M 6 - DAG 142**
- We zien in korte momenten hoe Henri tegenover bankiers 1 t/m 6 komt te zitten. De handeling is steeds hetzelfde: Henri geeft de bankier enkele promessen en de bankier grijpt naar de telefoon.
- 143 EXT. RIJKSPOSTSPAARBANK - DAG 143**
- Wally en Gijs kijken van een veilige afstand toe hoe een geldauto met GEWAPENDE ESCORTE van de Wehrmacht de binnenplaats van de Rijkspostspaarbank oprijdt --
- WALLY
Daar komt ons geld.
- GIJS
Wel fijn dat ze er zo goed op passen, hè.
- WALLY
Ja, stel je voor. Het zal maar gestolen worden.
- Wally en Gijs grijnzen naar elkaar.
- 144 INT. KANTOREN BANKIERS 1 T/M 6 - DAG 144**
- Henri ter Meulen vult zijn koffer telkens met stapels bankbiljetten in de kantoren van de meewerkende bankiers --
- 145 EXT. KANTOREN BANKIERS 1 T/M 6 - DAG 145**
- en loopt met een volle koffer en een tevreden blik in zijn ogen de bankgebouwen weer uit.
- 146 INT. ONDERDUIKADRES WALLY - WIJNKELDER - NACHT 146**
- Het regent geld! In de grote, tikje verwaarloosde wijnkelder van Wally's onderduikadres zijn de broers door dolle heen. Ze hebben zo te zien al een paar flessen achterover geslagen en lopen over een dikke stapel bankbiljetten heen, graaien ernaar, verfrommelen het, gooien het in de lucht. Wally bekijkt een bankbiljet --
- WALLY
Het moet er wel gebruikt uitzien.

Gijs pakt een dure fles uit een rek, blaast het stof eraf en leest het etiket --

GIJS

Mooie fles. Goed op temperatuur.
Tegen het vriespunt aan.

Gijs opent de fles. Hij neemt een slok, spoelt hem even in zijn mond, spuugt hem over het geld heen --

GIJS

Kurk!

Wally lacht, neemt de fles van Gijs over en neemt ook een slok. Ze kalmeren een beetje en gaan zitten, midden tussen het geld --

GIJS

Ik overweeg een carrière-swits.
Switsj.

Lachen. Ze zijn dronken --

WALLY

Ik ook. Na de oorlog.

GIJS

Serieus?

WALLY

Ik ben toch helemaal geen bankier,
joh.

GIJS

Nee, dat klopt. Je bent een
bankrover.

Wally grinnikt. Ze proosten voor de zoveelste keer --

WALLY

Op ons, de grootste bankrovers
aller tijden.

GIJS

Nee, deze op Rost van Tonningen.

WALLY

Daar ga je, Meinoud. Voortaan beter
opletten.

Grote slokken. Dan slaat bij Wally de stemming om --

WALLY

Hoe lang denk je dat we hier mee
doen? Een maand?

GIJS

Zo kort!?

WALLY

Zelfs het Rode Kruis vraagt geld nu, voor benzine. Misschien kunnen we Rode Kruiswagens inzetten om geld naar het noorden te brengen...

GIJS

Hou eens op.

Een verbaasde blik van Wally --

GIJS

Kunnen we hier niet heel even van genieten? Hebben we niet genoeg gedaan?

Wally kijkt hem aan. Het antwoord is duidelijk in zijn ogen. Nee, het is nog niet genoeg.

GIJS

Ik... ik wil gewoon niet dat er iets met je gebeurt... Je bent m'n broer. Je bent m'n kleine broertje.

Gijs wendt zijn gezicht af. Wally is verbaasd, huilt hij nou?

WALLY

Hé. We zijn bankrovers.

GIJS

Ja nou. Die hebben ook gevoel.

Ze grinniken, ondanks alles --

WALLY

Het is bijna afgelopen. Nog wat laatste stuiptrekkingen... We halen het wel. Misschien is het genoeg.

Gijs kijkt naar het geld --

GIJS

Hoeveel denk je dat het bij elkaar is?

Wally rekt het in zijn hoofd even door...

147 INT. NEDERLANDSCHE BANK - DIRECTIEKAMER - DAG

147

En dan zijn we ineens terug bij de scène waar we mee begonnen. Gijs in de directiekamer van de Nederlandsche Bank. Maar ditmaal zien we de mannen die tegenover hem aan tafel zitten.

Het is een heuse DELEGATIE. Vijf keurige mannen in pak, allemaal een oranje speldje in hun revers.

En alle vijf kijken ze Gijs met grote ogen aan. Eén van hen, de FINANCIËLE MAN, schraapt zijn keel en voert het woord --

FINANCIËLE MAN

Sorry... zou u dat bedrag nog een keer kunnen herhalen..?

GIJS

Ja hoor. 51 miljoen gulden.

Geschrokken blikken over en weer. Gijs geniet van hun verbijstering --

GIJS

Maar dat is alleen van de Nederlandsche Bank. In totaal, met alle leningen bij elkaar opgeteld, is het bijna 100 miljoen.

De financiële man loopt rood aan van woede --

FINANCIËLE MAN

U- u had een regeringsgarantie van dertig miljoen maximaal. Dertig. Niet honderd.

GIJS

Ja, als we op jullie hadden moeten wachten...

De keurige DELEGATIELEIDER neemt het over --

DELEGATIELEIDER

Maar u begrijpt... wij kunnen niet... Bij een dergelijke vordering... Er zijn procedures die gevolgd moeten worden, en-

GIJS

U heeft echt geen idee, hè? U zat veilig in Londen, lekker aan de thee, en u heeft geen idee. Alles betaalden we. De Onderduik centrale, de Persoonsbewijzen Centrale, de illegale drukkerijen, de illegale pers, spionagegroepen, sabotagegroepen, het gewapend verzet, infiltranten, de knokploegen, spoorwegstakers... En dan heb ik het nog niet eens over het gevaar, over de honger, over de kou...

DELEGATIELEIDER

Vertelt u het ons dan.

Gijs poetst zijn beslagen bril. Denkt na waar hij gebleven was...

148 OMITTED**148****148A INT. ONDERDUIKADRES WALLY - DAG****148A**

Wally probeert wat te werken op zijn onderduikadres. Zijn winterjas aan, in zijn handen wrijvend om ze warm te houden. Dan legt hij zijn pen neer. Hij voelt zich ellendig.

Wally neemt een beslissing, staat op en vertrekt.

149 INT. HUIS WALLY - WOONKAMER - DAG**149**

Uitgeput, verkleumd en besneeuwd komt WALLY zijn donkere huis binnen.

Er klinkt dansmuziek. Het is de muziek waarop Tilly en Wally eerder dansten met Emmy en Gijs.

Wally ziet zijn vrouw bij de grammofoon zitten, in slaap gevallen met een deken omgeslagen tegen de kou.

Ze ziet er verloren uit.

Als hij naar haar toeloopt wordt ze wakker. Ze draait zich om. Alsof ze een geest ziet.

Dan glijdt de blijdschap over haar gezicht. Ze vliegt Wally in de armen --

TILLY

Wally!

150 INT. HUIS WALLY - WOONKAMER - NACHT**150**

Later. In de verduisterde woonkamer zitten Wally en Tilly bij elkaar, allebei met een deken om zich heen. Tilly is erg geschrokken van wat ze zojuist heeft gehoord --

TILLY

Zoveel geld. Als ze dat ontdekken...

WALLY

Dat gebeurt niet.

TILLY

Maar Jaap zit nog steeds vast. En hij weet veel, toch?

WALLY

Jaap is de enige die mij als Van Hall kent. Maar Jaap praat niet.

TILLY

Kun jij hier wel zijn?

WALLY

Even. Ik moest je zien.

Hij rilt. Verbergt zijn hoofd in Tilly's nek --

TILLY

En wij? Zijn wij veilig?

Ze kijkt hem doordringend aan --

TILLY

Ben jij veilig?!

Hij is bekaf. Kan het niet meer opbrengen om Tilly gerust te stellen --

WALLY

Wil je dat ik ermee stop?

TILLY

Ja, dat wil ik. Natuurlijk wil ik dat.

Wally kijkt haar aan. Een treurige glimlach op haar gezicht --

TILLY

Maar je moet het niet doen.

Wally kijkt toe hoe ze opstaat, naar een voorraadkast loopt en terugkomt met een klein pakketje. Ze vouwt een zakdoek open, er zitten twee suikerklontjes in --

TILLY

De laatste. Voor jou bewaard.

Ze stopt ze in Wally's mond, eerst protesteert hij nog --

WALLY

Voor de kinderen...

Maar Tilly laat zich niet stoppen. Uiteindelijk neemt Wally de klontjes in zijn mond en zuigt er zacht op.

151 INT. HUIS WALLY - SLAAPKAMER KINDEREN - NACHT

151

Even later staat Wally bij zijn slapende kinderen. Een serene rust.

Hij haalt wat lange haren van Attie voor haar gezicht weg.

Voorzichtig trekt hij kleuter Mary-Ann terug naar het midden van haar spijlenbed en dekt haar toe.

Dan knielt hij bij zijn zoon Aadje en bekijkt zijn gezicht. Zijn ogen gaan open. Hij kijkt zijn vader lang aan, tot hij zeker weet dat hij er echt is. Hij glimlacht --

AADJE

Gaan we morgen boomklimmen?

WALLY

Kan niet, schat. Het sneeuwt.

AADJE

Wil je dan een sneeuwpop met me maken?

WALLY

Misschien. Ga eerst maar lekker slapen. Kleine zeerover.

Aadje glimlacht en zakt weer weg in slaap. Ineens beginnen de tranen bij Wally te stromen. Het is niet meer te stoppen. Hij maakt geen geluid. Hij buigt zijn hoofd, zijn schouders schokken.

Tilly komt geruisloos binnen en hurkt naast hem, legt haar arm om zijn schouder en zoent zijn tranen weg.

152 INT. HUIS WALLY - SLAAPKAMER - NACHT

152

Bij kaarslicht liggen Wally en Tilly in elkaars armen in bed na het vrijen. Even gelukkig. Even alsof er volop tijd is --

WALLY

Zeg, blote vrouw, wat gaan we doen als we bevrijd zijn?

TILLY

Eerst ga jij heel lang uitrusten.

WALLY

En dan?

TILLY

Dan ga ik uitrusten.

WALLY

Ha! En dan gaan we varen. Heel ver.

TILLY

Laat me raden. Zuid-Amerika?

WALLY

Rio de Janeiro. Samen de samba dansen op de Copacabana.

TILLY

Is het warm daar?

WALLY

Om te stikken.

TILLY

Mooi. En daarna?

WALLY

Daarna weer lekker naar huis. En elke dag eieren en spek. Echte koffie. En ik iedere avond thuis, tot jullie zeggen: kan die man niet weg?

TILLY

En jij weer gewoon naar de bank?

Wally twijfelt, kijkt even naar Tilly maar ze heeft een lach op haar gezicht. Ze weet allang dat dat geen optie is --

TILLY

Gijs is bankier, jij niet. Jij bent een zeeman, schat.

WALLY

Maar wat moet een zeeman die niet kan varen?

TILLY

Weet je mijn moeder vertelde? Dat ze Van Tuyl de premier van het verzet noemen. De wereld ligt aan je voeten straks. Maar je moet wel voorzichtig blijven. Zorg dat je het haalt.

WALLY

Ik ben voorzichtig. En ik haal het. En ik word gewoon premier van Nederland straks.

Dat idee doet ze allebei in lachen uitbarsten.

153 INT. ONDERDUIKPLEK HUUB - NACHT

153

SNURKENDE MANNEN op een donkere kamer. Een onderduikplek waar meerdere verzetsmannen slapen.

Eén van hen is Jonas van Berkel. Hij staat voorzichtig op en trekt zijn kleren aan.

Een ander is Huub. En ook hij slaapt niet, hij merkt op dat Van Berkel zich klaar maakt om te vertrekken. Van Berkel ziet dat Huub wakker is en schrikt even --

VAN BERKEL

Ik ga even naar m'n vrouw, zeggen dat ik veilig ben. Over een paar uur weer terug.

Huub knikt alsof hij het gelooft. Van Berkel maakt zich stilletjes uit de voeten en vertrekt.

Maar als hij weg is duwt Huub meteen een paar man wakker. Hij zoekt onder zijn veldbed en haalt een wapen tevoorschijn...

154 EXT. AMSTERDAM - STRAAT - NACHT

154

Van Berkel haast zich over straat. Er is niemand op de been op dit late tijdstip. Even denkt hij iets te horen, hij draait zich met een RUK om...

Maar de straat achter hem is verlaten. Van Berkel loopt verder.

Na een lang moment maken een aantal gedaantes zich los uit de schaduwen. Huub en VIER VERZETSMANNEN achtervolgen Van Berkel.

155 INT. KERK - NACHT

155

Van Berkel heeft een rendez-vous met Oelschlägel, in een uitgestorven kerk. Gefluisterd DUIJS --

VAN BERKEL

Keine Tote. Das hatte Viebahn versprochen.

OELSCHLÄGEL

Sie hatten uns Huub van Schie versprochen. Wo ist er?

POV Huub -- hij is met de andere verzetsmannen de kerk ingeslopen en is razend van woede als hij Van Berkel samen met Oelschlägel ziet --

VAN BERKEL

Zuerst will ich eine schriftliche Garantie.

Maar Oelschlägel geeft geen antwoord. Hij heeft iets gezien. Een glinstering? Hij trekt zijn wapen --

OELSCHLÄGEL

Wer ist da?

Oelschlägel zet een stap naar de glinstering toe...

WHAM! Een KOGEL slaat naast hem in de muur. Huub, razend van woede, stapt naar voren en schiet op hem en Van Berkel --

HUUB

Vieze verrader!

Oelschlägel SCHIET TERUG, terwijl Van Berkel probeert weg te komen. Huub en zijn mannen komen dichterbij. Kogels slaan overal vlak naast Van Berkel in... maar hij weet een uitgang te bereiken.

Oelschlägel heeft zich achter een zuil verstopt en mikt op de naderende Huub. Hij raakt Huub in zijn been, hij valt neer met een SCHREEUW.

Oelschlägel legt secuurder aan. Kijkt dan op als hij plotseling van zijn andere kant geluid hoort.

En dan ONTPLOFT zijn hoofd in een mist van bloed. Een van de verzetsmannen heeft hem geraakt. Oelschlägel valt dood op de grond.

Buiten klinkt het geluid van soldaten en een OVERVALWAGEN. De verzetsmannen vluchten weg, door de voordeur van de kerk.

Huub kan ze niet bijhouden. Hij hinkt als laatste op de voordeur af en stapt naar buiten...

Hij wordt VERBLIND door de lampen van de overvalwagen. Geschreeuwde Duitse COMMANDOS. Huub laat zijn wapen vallen en valt op de grond.

156 INT. HUIS VAN BEWARING - VERHOORKAMER - DAG

156

Huub, enigszins opgelapt en bevangen van angst, zit in een verhoorkamer. Viebahn zit tegenover hem met amper verholen woede en legt een lijst voor Huub op tafel --

VIEBAHN

Diese dreissig Leute werde ich
erschiessen lassen. Heute noch. Die
haben Sie dann auf dem Gewissen.

Huub kijkt geschrokken naar de lijst --

VIEBAHN

Was hätten Sie denn sonst erwartet?

Huub kijkt weg. Hij vindt een plek op de muur en focust zich erop --

VIEBAHN

Und wenn wir mit Ihnen fertig sind,
wünschten Sie sich, sie wären einer
von den dreissig.

Huub houdt zich groot. Viebahn pakt een met bloed besmeurde agenda van tafel en leest er uit voor --

VIEBAHN

Sie haben einen Termin heute.
'Verg'. Was bedeutet das? Wo? Mit
wem?

Huub klemt zijn lippen op elkaar. Viebahn leunt voorover en kijkt Huub meewarig aan --

VIEBAHN
Weshalb kooperieren Sie nicht
einfach? Am Ende reden ohnehin
alle...

Angst in Huubs ogen. Dat is precies waar hij bang voor is.

157 INT. HUIS WALLY - WOONKAMER - DAG

157

Tilly probeert de kachel warm te stoken als de kinderen beneden komen. Aadje kijkt onzeker om zich heen --

AADJE
Was papa hier vannacht?

TILLY
Eventjes. Maar hij moest weer weg.

Aadje kijkt teleurgesteld uit het raam. Ziet dan iets en rent ernaartoe.

Buiten in de tuin staat een grote SNEEUWPOP, met twee takken/armen enthousiast in de lucht geheven. Wally heeft van takjes en blaadjes een gezicht gemaakt. Hij heeft een groot blad gebruikt als ooglapje, dat met een ouwe veter om het hoofd zit. En hij heeft zijn eigen sjaal om de hals van de pop gestrikt.

158 INT. ONDERDUIKADRES WALLY - DAG

158

Wally probeert op te warmen op zijn onderduikadres terwijl hij tegelijkertijd aan het werk is. Lijsten, aanvragen en geld voor hem uitgespreid op tafel.

Hij kijkt op de klok. Tijd om te gaan.

159 EXT. HUIS WALLY - TUIN - BOOM - DAG

159

In de tuin staat Aadje in zijn eentje voor de grote klimboom. Hij heeft de sjaal van zijn vader om.

De boom ziet er ongenaakbaar uit. De koude wind beneemt het kind de adem.

Verderop in de tuin is de sneeuwpop (zonder sjaal) al half weggezakt en modderig geworden.

Aadje kijkt naar het huis. Niemand ziet hem.

Dan begint hij te klimmen.

Voetje voor voetje, tak voor tak.

Om zijn angst te bezweren zingt hij zacht een liedje.

160 EXT. NOTARISKANTOOR - DAG

160

Een groep zwaar bewapende SD'ers beklimt in stilte het bordes van een deftig notariskantoor.

Een van hen BONST met de klopper op de deur.

Een speciaal RITME.

Klop. Klop-klop. Klop. Klop.

Dan wordt er opengedaan door een VERZETSMAN.

Meteen dringt de SD met grof geweld het pand binnen.

Viebahn volgt op zijn gemak.

161 INT. NOTARISKANTOOR - GANG - DAG

161

De verzetsman die heeft opengedaan, wordt door twee SD'ers in een kantoorroimte gesleurd.

Hij moet op de grond liggen met zijn handen op zijn hoofd. Eén soldaat houdt een geweerloop op hem gericht.

Op de gang verspreiden de overige SD'ers zich strategisch achter deuren en achter de trap.

Viebahn stapt één van de kantoorroimtes in.

Er valt een stilte. Alle ogen zijn op de voordeur gericht.

Het wachten begint.

162 EXT. HUIS WALLY - TUIN - BOOM - DAG

162

In de tuin heeft Aadje al hogere takken bereikt. Hier giert de wind nog harder.

Hij durft niet verder. Gekleefd tegen de stam blijft hij staan, half zingend, half kermend.

Maar er is niemand om hem te helpen.

163 EXT. ONDERDUIKADRES WALLY - DAG

163

Ondertussen komt Wally naar buiten. Hij speurt de gracht af, maar die is verlaten op deze onherbergzame zaterdagochtend.

Diep weggedoken in de kraag van zijn afgedragen jas, zijn ogen verscholen onder zijn hoed, loopt Wally gebogen tegen de ijzige wind.

Hij houdt de omgeving scherp in de gaten.

164 EXT. NOTARISKANTOOR - DAG

164

Andere VERZETSMENSEN komen aan bij het pand, ze beklimmen het bordes.

Dezelfde KLOPCODE bij de deur.

De deur wordt van binnen opengetrokken en de groep gaat naar binnen. De deur wordt gesloten.

Wij blijven buiten, wachten...

Dan wordt de deur met een RUK weer opengetrokken.

Een VERZETSMAN probeert te vluchten. Hij wordt al op het bordes door een SD'er in zijn been GESCHOTEN en teruggesleept.

De deur valt met een KLAP weer dicht.

In het naburig pand staat op tweehoog een geschrokken OUDE DAME voor het raam. Ze heeft de neergeschoten man gezien.

De gracht is nagenoeg verlaten. De wind giert.

In de verte, voorovergebogen tegen de ijzige wind, komt WALLY aangelopen...

165 EXT. HUIS WALLY - TUIN - BOOM - DAG

165

Ook hier giert de wind. Aadje is weer hoger aan het klimmen.

Dan zet hij zijn voet op een verrotte tak die meteen - KRAK! - afbreekt onder zijn gewicht.

Hij grijpt zich wanhopig vast --

AADJE

Papa!

166 EXT. NOTARISKANTOOR - DAG

166

Bij het notariskantoor aangekomen houdt Wally stil. Hij aarzelt. Het is of hij het niet vertrouwt. Hij kijkt omhoog naar het pand.

Geen leven te bekennen achter de vitrages.

In het buurpand staat op tweehoog de oude dame naar hem te kijken.

Als hun blikken elkaar kruisen, trekt de dame zich terug, sluit de gordijnen.

Wally blijft nog even staan.

De gracht is verlaten.

Hij kijkt op zijn horloge en neemt een besluit. Hij loopt de trap op naar het bordes.

Een derde keer de afgesproken code. Klop. Klop-klop. Klop. Klop.

Terwijl hij wacht, draait hij zich om en houdt de omgeving in de gaten.

Achter hem doet iemand van binnen de deur van het slot.

Wally zet zijn bril af en stapt naar binnen.

167 EXT. HUIS WALLY - TUIN - BOOM - DAG 167

Aadje houdt het niet meer. Zijn vingers glippen los van de tak --

Hij valt naar beneden --

168 INT. NOTARISKANTOOR - GANG - DAG 168

In de marmeren gang wordt Wally meteen overmeesterd door twee zwaarbewapende, geüniformeerde SD'ers.

Het gaat razendsnel en niet zachtzinnig --

SD'ER 1

Runter!

Wally laat zich op de grond vallen. De Duitser houdt een pistool op zijn hoofd gericht en draait zijn arm achter zijn rug.

De ander fouilleert hem, neemt zijn persoonsbewijs in beslag en bekijkt het snel.

SD'ER 2

Van Hall.

Wally probeert zijn hoofd op te heffen. Meteen krijgt hij een harde KLAP met het pistool.

169 EXT. HUIS WALLY - TUIN - BOOM - DAG 169

Aan de voet van de boom ligt Aadje. De sneeuw heeft zijn val enigszins opgevangen, maar het lijkt erop alsof hij iets gebroken heeft, hij kan zich niet bewegen.

Hij kreunt zacht.

Tilly komt het huis uitgerend, snelt in paniek naar haar zoontje toe.

170 INT. NOTARISKANTOOR - ONTVANGSTRUIMTE - DAG

170

VIER VERZETSMANNEN op hun buik op het parket, hun handen achter hun hoofd. In het midden twee zwaargewapende SD'ers die ze onder schot houden.

Viebahn kijkt zwijgend en met ijskoude ogen toe hoe WALLY wordt binnengebracht --

SD'ER 2

Van Hall.

Viebahn fronst geërgerd. De SD'er overhandigt hem het persoonsbewijs van Wally.

Viebahn trekt een sigaret uit een pakje en steekt hem aan --

SD'ER 1

Und jetzt?

Viebahn rookt. Zijn reptielenogen staren in de verte --

VIEBAHN

Wir warten. Auf Van Tuyl.

Wally schrikt. Ze zijn dus naar hem op zoek.

171 INT. HUIS WALLY - WOONKAMER - DAG

171

Tilly heeft rooie ogen van het huilen. Achter haar zit Gijs op de bank. Kleine Aadje heeft zijn arm in het gips en zit met zijn zussen Attie en Mary-Ann bij elkaar --

GIJS

Iedereen is meteen naar andere adressen vertrokken. Vrienden van vrienden, niet te traceren. En de boekhouding is weg bij mij.

TILLY

En al dat geld?

GIJS

Veilig.

TILLY

Dan kunnen we hem vrijkopen!

Tilly kijkt Gijs hoopvol aan. Gijs weet niet goed hoe hij het moet zeggen en schudt kleintjes van van nee --

TILLY

Er is genoeg geld!

GIJS

Dan vestigen we juist de aandacht op hem. 'Wie is die Van Hall, dat ze zoveel geld voor hem over hebben.' Ze weten niet dat ze Van Tuyl hebben nu.

TILLY

Dus we doen niks?

GIJS

Het kan niet lang meer duren. Een paar weken. Dagen misschien. De geallieerden staan al halverwege het land.

TILLY

We kunnen toch niet alleen maar wachten?

GIJS

Ik ga verder, met de bank. Zoals Wally zou doen.

TILLY

Weet Emmy dat?

GIJS

We moeten onderduiken. En jullie ook. Voor het geval dat.

Tilly heeft een moment nodig om het allemaal te verwerken. Dan ziet ze haar drie kinderen zitten die angstig haar kant op kijken. Ze zet een dappere glimlach op --

TILLY

Koffers pakken!

Op de schouw staat ingelijst de foto van Wally die hij in de fotozaak heeft laten maken.

172 EXT. BOERDERIJ - DAG

172

Gijs, Tilly en de kinderen arriveren met een handkar vol koffers bij een boerderij. Emmy, Marleen en Deanne zijn er al en komen naar buiten om ze te helpen met hun spullen.

173 INT. HUIS VAN BEWARING - CEL JAAP - DAG

173

Jaap Buys zit in zijn cel als hij hoort dat in de cel naast hem een deur wordt geopend en een gevangene naar binnen gegooid. Jaap wacht tot de voetstappen van de wachtmeesters zijn weggestorven, dan gaat hij naar het kleine, zwaar getraliede raampje, waarvan de sponning kieren vertoont --

JAAP
Hallo? Wie is daar?

CROSSCUT MET:

174 INT. HUIS VAN BEWARING - CEL WALLY - DAG

174

Wally hoort de stem en beweegt naar het raam. Hij houdt zijn mond dicht bij de kier in het raam --

WALLY
Jaap?

JAAP
Wally! Jij ook?

WALLY
Sinds vanmorgen.

JAAP
Hoe?

WALLY
Iemand heeft gepraat.

JAAP
Weet je wie?

WALLY
Geen idee.

JAAP
Huub zit hier ook ergens. Ik zag hem vanmorgen, in een gang.

WALLY
Huub? Die zat ondergedoken!

Een korte stilte terwijl de twee mannen de implicaties van die laatste zin doordenken --

JAAP
Ze hadden hem flink aangepakt. Dat zouden ze toch niet doen als hij meewerkte?

WALLY
Ik hoop dat je gelijk hebt.

JAAP
Wally, weten de Duitsers wie je echt bent?

WALLY
Nog niet.

JAAP

Dat is goed. Laat ze maar zoeken
naar Van Tuyl.

WALLY

Jaap? Huub weet wie ik ben...

Een stilte in beide cellen.

174A INT. HUIS VAN BEWARING - VERHOORKAMER - DAG

174A

Wally in een verhoorcel. Uitgeput. Zichtbaar mishandeld. Viebahn zit tegenover hem en PRAAT, maar we horen hem niet want zijn woorden dringen niet tot Wally door. Wally sluit zijn ogen en stelt zich voor dat hij ergens anders is.

174B EXT. BOERDERIJ - NACHT

174B

Gijs zit op een bankje, met zijn rug tegen de boerderij waar hij ondergedoken zit. Zijn blik op oneindig, bloednerveus over het lot van zijn broer.

175 INT. HUIS VAN BEWARING - VERHOORKAMER - DAG

175

Huub, afgemat en bang, zit tegenover Viebahn. Die legt een groot vel papier voor hem neer --

VIEBAHN

Sie werden doch gut behandelt,
oder? Es ist behaglich hier, Sie
haben gegessen. Und jetzt sind Sie
dran. Sie malen mal ganz genau aus,
wie Ihre Organisation funktioniert.

Hij legt de pen neer en laat Huub alleen in de cel --

VIEBAHN

Und bevor ich es vergesse: Ihre
Frau und Mutter lassen herzlichst
grüssen.

Viebahn vertrekt. De deur valt dicht. Huub kijkt naar het vel papier en pakt de pen op.

176 INT. HUIS VAN BEWARING - CEL WALLY / CEL JAAP - DAG

176

Een nieuwe dag. Wally is er slecht aan toe. Rillend van de kou. Hij hijst zich omhoog bij het raam en fluistert naar de cel van Jaap --

WALLY

Jaap? Ik weet niet hoe lang ik het
nog uithou.

JAAP

Ze weten niks. Nog heel even.

WALLY

Ik wou je wat vragen. Mocht het zover komen...

JAAP

Dat gaat niet gebeuren. Echt niet.

WALLY

Maar als jij hier veilig uitkomt en ik niet, wil je dan-

JAAP

Nee, dan zeg ik dat ze mij moeten nemen in plaats van jou. Dan zeg ik gewoon dat ik Van Tuyl was. Dan zeg ik-

WALLY

Jaap...

Jaap valt stil --

WALLY

Wil je dan tegen Tilly zeggen... dat ik altijd bij haar was in gedachten. En de kinderen, wil je tegen de kinderen zeggen, dat- dat-

JAAP

Wally. Ik weet wat ik moet zeggen.

WALLY

Zonder jou had ik het allemaal niet gekund.

Jaap kan bijna niet meer praten --

WALLY

Jaap? Vertel eens, wat is nou eigenlijk het verschil tussen Rost van Tonningen en de Nederlandse vlag?

JAAP

Ze worden allebei op dezelfde dag gehesen.

Wally en Jaap glimlachen allebei even in hun cellen --

WALLY

Ik ga proberen wat te slapen.

JAAP

Ja. Ik ook. Je moet nog even
volhouden, Wally. Nog heel even. We
zijn zo dichtbij.

Maar hij krijgt geen antwoord meer van Wally.

177 INT. HUIS VAN BEWARING - VERHOORKAMER - DAG

177

Een nieuwe dag. Huub ziet eruit alsof hij al dagen niet
geslapen heeft. Voor hem op tafel het schema wat hij
getekend heeft. Viebahn heeft een net uitgewerkte versie van
hetzelfde schema aan de muur hangen. Een organogram van de
gehele organisatie.

Bovenaan staat de naam 'Van Tuyl', omcirkeld --

VIEBAHN

Wieso bekomme ich den Eindruck,
dass es noch immer nicht
vollständig ist?

Huub kijkt Viebahn angstig aan. Viebahn spreidt
persoonsbewijzen voor hem op tafel uit, van de groep die
samen met Wally is opgepakt. We herkennen de gezichten.

En we herkennen Wally --

VIEBAHN

Ich muss jetzt wissen, wer diese
Leute sind. Und wo sie in Ihrem
Plan reinpassen.

Huub kan zijn ogen niet van het persoonsbewijs van Wally
afhouden.

Plotseling staat Viebahn op en pakt hij de persoonsbewijzen
weer bij elkaar van de tafel. Huub schrikt ervan --

VIEBAHN

So, jetzt reicht es aber. Ich lasse
Ihre Familie jetzt
abtransportieren.

Hij trekt zijn jasje recht en loopt naar de deur.

Huub kijkt naar de omcirkelde naam boven aan het schema --

HUUB

Warten Sie! Sie suchen Van Tuyl?

Viebahn stopt, keert zwijgend om. Hij spreidt langzaam de
persoonsbewijzen weer uiteen.

Huub twijfelt nog even. Viebahn houdt hem goed in de gaten.

Dan wijst Huub op het persoonsbewijs van Wally van Hall.

178 INT. HUIS VAN BEWARING - CEL WALLY / CEL JAAP - DAG**178**

Wally ligt te rillen in zijn cel als de deur wordt opengegoid door Viebahn. Twee SD'ers grijpen hem hardhandig op en sleuren hem mee --

VIEBAHN

Meneer 'Van Tuyl'. Es freut mich.

WALLY

Nee! Nee!

Wally verweert zich, probeert zichzelf schrap te zetten.

In de naburige cel bonkt Jaap wanhopig op de deur --

JAAP

Laat hem gaan! Hij is het niet! Ik ben Van Tuyl! *Laat hem gaan!*

WALLY

Jaap! Zorg voor Tilly, Jaap! Jaap!?

JAAP

Ja! Ik hoor je, Wally!

Wally wordt over de grond mee naar buiten gesleurd.

Jaap slaat met zijn vuisten op zijn celdeur van woede, tranen in zijn ogen.

179 INT. NEDERLANDSCHE BANK - DIRECTIEKAMER - DAG**179**

Rost van Tonningen zit tegenover Viebahn in zijn kantoor. Hij kijkt de Duitser ongelovig aan --

ROST VAN TONNINGEN

Dat- das gibt es nicht..!

VIEBAHN

Walraven van Hall ist Van Tuyl.

Rost van Tonningen denkt in paniek na over welke aanwijzingen hij over het hoofd heeft gezien --

VIEBAHN

Sie kennen ihn?

ROST VAN TONNINGEN

Jeder kennt Walraven.

Rost van Tonningen ziet de woede op Viebahns gezicht en herstelt zich snel --

ROST VAN TONNINGEN

Aber ich hätte nie vermuten können, dass er derjenige war, der...

VIEBAHN

Sie haben meine Methoden gebraucht,
aber in der Zeit werden Sie im
eigenen Kreis an der Nase
herumgeführt.

ROST VAN TONNINGEN

Wie... hat er es gemacht?

VIEBAHN

Das sollten Sie wissen, Herr Rost
van Tonningen. Van Hall schweigt.
Zwei Wochen schon. Aber wir wissen
beide, dass es sich hier om
Millionen handelt.

Rost van Tonningen denkt in paniek na, begrijpt er helemaal
niks van. Hij is zo in gedachten verzonken dat hij niet
merkt dat Viebahn vol walging opstaat en vertrekt.

180 INT. HUIS VAN BEWARING - VERHOORKAMER - DAG

180

Wally zit aan tafel in een verhoorkamer. Hij is bekaf en
bloedt uit een hoofdwond. Een SD'er wast zijn handen bij een
wasbak.

De deur gaat open en Rost van Tonningen komt binnen. Hij
loopt langzaam naar Wally toe en gaat tegenover hem zitten.
Hij kijkt de SD'er aan totdat die uiteindelijk vertrekt.

Nu zijn ze alleen. Rost van Tonningen duwt zijn woede weg om
zo kalm mogelijk over te komen --

ROST VAN TONNINGEN

Het waarom interesseert me niet, ik
wil alleen weten hoe je het gedaan
hebt.

Wally kijkt hem recht aan en zegt geen woord --

ROST VAN TONNINGEN

Zijn het leningen? Bij wie? Is het
vals geld? Komt het uit Engeland?

Wally vertrekt geen spier en Rost van Tonningen heeft steeds
meer moeite om kalm en beheerst over te komen --

ROST VAN TONNINGEN

En de NS? Betaalde je die ook? Dan
zou je miljoenen per week nodig
hebben. Dat is een boel geld voor
een tweederangs bankier.

Een klein glimlachje op Wally's mond. Rost van Tonningen
wordt kwader en kwader --

ROST VAN TONNINGEN
Dit heb jij niet alleen gedaan. Dat
kan niet. Was Gijs hier bij
betrokken?

Wally kijkt weg. Hij lijkt haast verveeld --

ROST VAN TONNINGEN
Want Viebahn zoekt hem nu, hè? Ik
kan hem beschermen, maar dan moet
je me nu wel alles vertellen.

Geen woord van Wally. Rost van Tonningen ontploft --

ROST VAN TONNINGEN
Geef me *iets!*

Wally slikt moeizaam. Als hij begint te praten klinkt zijn
stem hees --

WALLY
Ik zal je vertellen hoe ik het
gedaan heb...

Rost van Tonningen leunt naar voren. Wally kijkt hem strak
aan...

WALLY
Ik ben slimmer dan jij.

Rost van Tonningen loopt rood aan van woede, nu zeker van
het feit dat Wally hem niks gaat vertellen --

ROST VAN TONNINGEN
Jij wordt straks in een kar
geladen, op een rijtje gezet met
wat ander tuig en dan krijg je een
kogel door je kop. En jij bent
slimmer dan ik? Ik lig vannacht in
een warm bed.

Wally laat het gelaten over zich heen komen. Rost van
Tonningen staat op en vertrekt. Als hij de deur opent --

WALLY
Meinoud? Geniet ervan zolang het
duurt.

Die laatste opmerking incasseert Van Tonningen zo goed als
hij kan. Dan vertrekt hij. De deur valt achter hem dicht.

181 INT. HUIS VAN BEWARING - GANG - DAG

181

Rost van Tonningen loopt weg door de gang van het huis van
bewaring, tot op het bot beledigd door Wally's zwijgen.

Hij passeert Viebahn die op hem staat op te wachten. Rost van Tonningen schudt in het voorbijgaan kort van nee, loopt dan door.

Viebahn kijkt hem geërgerd na.

182 EXT. HET SPAARNE - DAG

182

Loodgrijze februarilucht. Schuimkoppen op de golven van de Haarlemse rivier 't Spaarne. Grimmige stormwind.

Een LEGERWAGEN komt aanrijden en komt tot stilstand bij het water. Duitse soldaten hebben TIENTALLEN BUURTBEWONERS bij elkaar gedreven en dringen ze naar achteren zodat de wagen erdoor kan.

De wagen wordt uitgeladen. Het zijn allemaal gevangenen. Waaronder Wally, zonder hoed of jas. Hij kijkt naar de mensen, kijkt naar de lucht.

De gevangenen worden op een rijtje gezet. De geluiden van de schreeuwende soldaten dringen amper door tot Wally, hij heeft een kalme blik in zijn ogen. Bijna rust.

Het VUURPELTON stelt zich op.

De laatste momenten van Wally. Hij kijkt weg van het vuurpeloton, naar het schuimende water. Hij heeft zijn bril niet op, maar ziet in de verte een kleine zeilboot varen. Hij glimlacht. Concentreert zich op het geluid van het water.

Dan de SCHOTEN --

En stilte.

183 EXT. BOERDERIJ - DAG

183

Gijs arriveert bij het onderduikadres van hem en Tilly. Hij kijkt twijfelend naar de boerderij, hij heeft zwaar nieuws.

Als hij het tuinpad oploopt, komt Tilly al naar buiten gestormd, smachtend naar nieuws.

Gijs hoeft niets te zeggen, zijn blik zegt genoeg.

Tilly zakt in elkaar, ze schreeuwt het uit. Keer op keer. Het klinkt dierlijk.

Voor haar staat Gijs. Hij houdt zich groot.

Hij probeert Tilly naar zich toe te trekken maar ze duwt hem weg, slaat hem tegen zijn borst. Woedend. Ook op hem. Na een lang moment laat ze hem pas toe. En dan breekt ook Gijs. Ze huilen samen om Wally.

GIJS (V.O.)
 Dat was drie maanden geleden. Had
 ik hem vrij kunnen krijgen? Dat zal
 ik me de rest van mijn leven
 blijven afvragen.

184 EXT. KEIZERSGRACHT - NACHT

184

Van Berkel staat aan de rand van de Keizersgracht, onder
 schot gehouden door verschillende verzetsmensen. Hij smeekt
 om zijn leven en wordt op zijn knieën geduwd.

Onder de verzetsmensen is ook Jeanette. Ze kijkt met koude
 ogen neer op haar voormalige minnaar --

GIJS (V.O.)
 Het verzet spoorde Van Berkel op en
 rekende met hem af.

Jeanette wendt zich af als Van Berkel een NEKSCHOT krijgt
 toebediend door een van de verzetsmensen.

Een PLONS als zijn lichaam in de gracht valt.

185 INT. HUIS VAN BEWARING - CEL HUUB - DAG

185

Huub zit in een cel, zijn knieën opgetrokken tot zijn kin.
 De celdeur gaat open, er valt licht op Huubs gezicht --

GIJS (V.O.)
 Huub werd door het bevrijdingsleger
 uit zijn cel gehaald. Hij werd
 later veroordeeld omdat hij de
 Duitsers had geholpen. Vijfhonderd
 gulden boete kreeg hij.
 Voorwaardelijk.

186 INT. HUIS VAN BEWARING - GALERIJ 3E VERDIEPING/BG - DAG

186

Rost van Tonningen loopt in gevangenisuniform over een hoge
 galerij van een gevangenis --

GIJS (V.O.)
 Rost van Tonningen werd in mei door
 de Canadezen opgepakt en vastgezet.

En dan ineens: het vallende lichaam van Meinoud Rost van
 Tonningen, over de balustrade heen, drie verdiepingen naar
 beneden vallend --

Daarna ligt hij dood op de grond in een plas bloed. Zijn
 ogen open, hij kijkt ons recht aan.

GIJS (V.O.)

Of het nou zelfmoord was of niet,
dat kan ik u niet vertellen. Het
maakt ook niet uit. Voor Wally was
het te laat.

187 INT. NEDERLANDSCHE BANK - DIRECTIEKAMER - DAG

187

En daarmee keren we voor de laatste keer terug in de
directiekamer. Gijs komt aan het einde van zijn verhaal, hij
bekijkt de delegatie met een harde blik --

GIJS

Dus nu weet u hoe het zit. Met het
geld. Wally heeft nooit gepraat. Er
volgden geen arrestaties. Onze
dienst kon de steun tot de laatste
dag doorzetten. Zijn systeem
werkte. We hebben zelfs nog geld
over.

De delegatieleden zijn behoorlijk onder de indruk van Gijs'
verhaal. Alleen de financiële man kijkt nog moeilijk --

FINANCIËLE MAN

Met alle respect, maar hoe weten we
dat dit de waarheid is? Of er niet
het een en ander is verdwenen naar
een Zwitserse bankrekening.

Terwijl de delegatieleden onderling beginnen te discussiëren
of dit wel een gepaste vraag is, pakt Gijs heel kalm de
bekende leren koffer tevoorschijn en - WHAM! - gooit hem op
tafel. Hij klikt hem open en duwt hem naar de delegatieleden
toe --

GIJS

De administratie. Alles is terug te
vinden. Iedere lening is terug te
koppelen, iedere uitgave kan
verantwoord worden.

De financiële man staart beduusd in de koffer --

GIJS

De valse promessen kunnen weer
vervangen worden voor de echte. En
vernietigd worden. De heer Ritter
en ik zullen daar persoonlijk voor
zorgen.

De financiële man knikt kort naar zijn delegatieleden, het
lijkt in orde. Gijs staat op --

GIJS

Ik heb thuis nog zeven koffers
schadeformulieren staan, die komen
jullie zelf maar halen. Als dat het
verder was?

Hij wijst naar de deur. De delegatieleider springt op van
zijn stoel en opent de deur met een sleutel. Maar voor Gijs
kan vertrekken --

DELEGATIELEIDER

Meneer Van Hall, uw broer was
natuurlijk een moedig man...

GIJS

Een held.

DELEGATIELEIDER

Zeker. Maar... ik denk dat het toch
verstandiger is om dit verhaal stil
te houden.

GIJS

En waarom?

DELEGATIELEIDER

Goede bedoelingen daargelaten, het
blijft natuurlijk... bankfraude...
Waar onze eigen banken aan
meegewerkt hebben.

Gijs kijkt hem diep in zijn ogen, de man wordt
zenuwachtig --

DELEGATIELEIDER

Gezien de wederopbouw lijkt het mij
beter om het voorlopig binnen deze
muren te houden. We gaan het al
zwaar genoeg krijgen. Dat snapt u
wel, toch?

Gijs glimlacht bitter, hij had niet anders verwacht maar
toch doet het pijn.

Hij kijkt een laatste keer naar de groep, verdwijnt dan de
deur door zonder antwoord te geven.

188 INT. NEDERLANDSCHE BANK - GANG - DAG

188

Op weg naar buiten passeert Gijs het schilderij van Rost van
Tonningen dat net door WERKLUI van de muur wordt gehaald.

189 EXT. STOOTERSPLAS - ONDER WATER - DAG 189

Voor de laatste keer terug bij de onderwaterscène. De jonge Wally, want die was het, zit nog steeds vast onder het zeil. Hij schreeuwt om hulp --

JONGE WALLY
Gijs..! Help..!

En dan, als Wally aan het einde van zijn krachten lijkt te komen, wordt het zeil van het water afgetild. We zien nu dat we ons bevinden --

190 EXT. STOOTERSPLAS - DAG 190

-- op een grote plas waar meerdere zeilbootjes varen. Blauwe lucht. Zon. De JONGE GIJS hangt aan de andere kant van de gekapseisde zeilboot en heeft hem terug weten te kantelen en daarmee zijn beknelde broertje bevrijd.

Wally zwemt opgelucht naar het bootje toe. Gijs steekt grijnzend zijn hand naar hem uit. Wally GRIJPT hem...

191 EXT. NEDERLANDSCHE BANK - DAG 191

Gijs komt buiten en haalt diep adem. De zon schijnt. Er zijn mensen op straat. Vogels fluiten. Hier en daar hangen nog Nederlandse vlaggen met oranje wimpels uit de ramen.

Het gewone leven is weer begonnen. Gijs begint te lopen.

Al lopende verschijnt er langzaam een glimlach op Gijs' gezicht. Een trotse glimlach, een verdrietige glimlach. Tranen wellen op in zijn ogen terwijl de lach langzaam maar zeker doorbreekt over zijn hele gezicht.

192 DIVERSE LOKATIES EN ARCHIEF 192

De jonge Gijs en Wally zeilen samen weg over de plas. Langzaam verdwijnt de kleur uit deze beelden en vloeit het beeld over in HISTORISCHE FOTO- EN FILMBEELDEN.

We zien de echte Wally en Gijs en Tilly en hun kinderen.

Zoals de film van Wally die met zijn kinderen in de boom klimt, of het portret dat hij van zichzelf liet maken 'voor als er iets gebeurde'.

Bij een foto van de echte Gijs:

"Van 1957 tot 1967 was Gijs van Hall burgemeester van Amsterdam. De dood van zijn broer is hij nooit te boven gekomen."

Bij een foto van Tilly en haar opgroeiende kinderen:

"Tilly nam na de oorlog plaats in het bestuur van de Stichting 40-45. Ze zorgde voor haar kinderen en is nooit hertrouwd."

Langzaam vloeit dit beeld over in het beeld van het monument voor Wally, de omgevallen boom op het Frederiksplein.

"Pas in 2011 is er voor Walraven van Hall in Amsterdam een monument opgericht, recht tegenover de huidige plek van de Nederlandse Bank."

Het beeld van het monument blijft staan. Daaroverheen een opsomming van de bedragen die het NSF bijeenbracht en alles wat daarmee is gefinancierd. Een indrukwekkende lijst.

"Alles wat het Nationaal Steunfonds tijdens de oorlog heeft uitgekeerd is na de oorlog door de Staat verrekend. Het klopte tot op de cent. Omgerekend in euro's hebben Wally en Gijs meer dan een half miljard bij elkaar gebracht."

-- EINDE --

*